

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A függönyön keresztül.

Budapest, szeptember 5.

(K.) Zsilinszky államtitkár kétségtelenül nem lesz meglepetve, ha holnap azt látja, hogy akiket ma a bányai ágostai evangélikus egyházkerület közgyűlésén elítelt: a középkori felfogású emberek valamivel többen vannak, semmint az ő beszédének olvasói hinnék. Ő egészen természetesen fogja találni, hogy a néppárton kívül mások is visszaütk. Mert vissza fogják ütni, nemcsak a néppárti apostolok. Csak a publikum fogja még egyszer maga elé venni az államtitkár beszédét, melyből első olvasásra ki se érezte, hogy másnak szól, mint akinek címezve van. Vagy legalább másnak is. A publikum csak a visszautésből fogja meglátni, kiket ütött az államtitkár és kiket ütött inkább. S csak akkor adózik majd teljes elismeréssel Zsilinszky művészetének, mely ezt az elismerést meg is érdemli. Mert aki azt olvassa ki ebből a beszédből, hogy támadás a néppárt ellen, az nem tud elől jól olvasni. Oh a néppártot támadni nem valami nagy virtus s erre a közoktatásügyi államtitkárnak másutt is bőven nyílnék alkalmak. Az egyházkerület közgyűlésén nem gondolt ő a néppártra, csak beszélt róla. Akikre gondolt, azokat meg sem nevezi, sőt úgy tesz, mintha a világon sem volnának s csak miután jól elrejtette őket a néppárt mögé: akkor porolja. De a néppárt csak függöny s a bot azoknak szól, akik a függöny mögé vannak dugva.

Hát kik ők? Azt mondja az államtitkár, hogy „nagy hiba volna, ha mi ellenfeleinknek sértő kitérésai által hasonló kitérésre engednők magunkat ragadtatni.” Majd továbbad: „Valóságos hazaellenes bünt követnénk el, ha a békéltenséget és gyűlölséget szító apostolok balga beszédei által felingereltetve, hasonló gyűlölettel segítenők előidézni hazánk történetének gyászkorcsakat.” Ebben a két mondat-

ban botok vannak: láthatók és rejtettek. A láthatók a néppártnak szólnak, amely sértő kitéréssekkel ront a protestánsoknak és apostolaival békéltenséget és gyűlölséget szít. No ezek nem valami ölmos botok. Keményebb ütésekhez is hozzászólt már a néppárt. De ott vannak a rejtett botok is: „nagy hiba volna” és „valóságos hazaellenes bünt követnénk el.” Ezek a botok már bunkóknak is beválnak. Azt kell tehát csak kikukutatni, hogy ok nélkül vannak-e a beszédben rejtve s igazán nincsenek-e ott valahol a megfelelő hátak is? Hát ott vannak. Mert az államtitkár protestáns és protestánsok közt beszélve, egy kicsit szemérmes és vakot játszik. Ugy tesz, mintha még lehetne föltételelesen beszélnie. Nagy hiba volna! Hazaellenes bünt követnénk el! Pedig ő is csak olyan jól tudja, sőt ő tudja jobban, hogy ebbe a hibába protestánsok már beleestek, ezt a hazaellenes bünt protestánsok már elkövették. S a rejtett botok, a súlyosabbak, éppen ezeknek a protestánsoknak szólnak, akiket az államtitkár csak azért nem lát, mert nem szívesen látja őket. De porolni igenis porolja s miután a néppárti függőnyvel szelíden elrejtette, a botot annál jobban láncoltatja a hátukon.

És méltán. Az elsők közt voltunk, akik óva intettük a nemzetet, mikor a néppárti klerikálisokkal szemben a protestáns ultramontánok kezdtek mozgolódní. A hibát és már a hazaellenes bünt is megláttuk abban a könnyelműségben, mely az egyik felekezeti csóvája ellen a másik felekezeti csóvát ragadja meg és a tüzet tüzzel akarja oltani. Mi azt a politikai aknát is megláttuk a manőverből, mely a protestáns vallás védelmére hívja azokat, akikre csak egy elsűvített politikai hajó kiemelése okáért szerettek volna bizonyos oldalról támaszkodni. És mi egyenesebbek lehettünk, egyenlő mértékkel mérhetünk. Meg is mondtuk, hogy a néppárti kleri-

kálisok semmivel sem ártóbbak, mint a protestáns ultramontánok, sőt annyiban még őszintébbek, mert a néppártiak a vallásért szeretnének hatalomra jutni s ezt nem is tagadják, de a protestáns ultramontánok a valláshoz csak akkor nyultak, mikor a hatalmat már elvesztették. S hogy nekik ma is az elvesztett hatalom fáj jobban, azt bölcsen elhallgatják. Mindezt megmondtuk az első pillanatban s megvolt az elégtételünk, hogy a rémekből, amiket a főudvarmester sajtója a falra festett, az akkori egyházkerületi közgyűlés semmit se akart meglátni, azokat egy árva szóra sem méltatta. A protestánsok higgadtak voltak s a főudvarmester, akinek annyi szava volt a sajtójában, el se ment a közgyűlésre, ahol pedig közvetlenül szólhatott volna protestáns véreihez. Még ő maga se hitt a sajtójának, amiben mindenesetre elég jó példát adott a protestánsoknak.

S az aknamunka mégis tovább folyt. A protestáns ultramontánok nap nap után bizonyították, hogy vannak ők is olyan balgák és esztelenek, mint a néppárti klerikálisok. S úgy kell lenni, hogy amit állhatatosan ismételnék, megragad abból valami a publikumban. Így magyarázható aztán, hogy ma a közoktatásügyi államtitkár elérkezettnek látta az időt, mikor illetékes protestáns fórum előtt mondhat ítéletet a protestáns ultramontánok agitációja fölött. Eldugta őket, mintha szégyelné az idegenektől, akik az ablakon keresztül benézhetnének, de aztán nem is sajnálta tőlük a botot. Akit pedig megteveszthetne az a körülmény, hogy az államtitkár jóformán csak a néppártról beszélt s annak feje fölött suhogtatta a virgácsot, az figyelje csak meg, hogy honnan hangzik a jajgatás. Mert ott ütött az államtitkár keményebbet. A kéz mozdulása s a bot iránya ugyanis csalhat, de a jajgatás nem. Az csalhatatlan nyom. Csak tesék bátran utána indulni. Nekünk azonban még

TÁRCA.

Az égben.

(Finn elbeszélés.)

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Otto Tuomi.

Az ország távoleső részeiben utazgatva egy napon az eső elől egy majorságba menekültem. Fölmentem a közös terembe. A fekete felhők úgy elsőtétítették ezt a szobát, hogy eleinte semmit se láttam, de aztán fölfedeztem valami különös dolgot. Emberi fejnek vélhettem, de olyan fejnek, aminőt még sohasem láttam. Képzelnék egy felfordított harangot, amelyen néhány gondosan fésült hajszál van.

Ez a jelenség végigkergette a hátamon a hideget. Olyan vidéken jártam, ahol erős a babona hatalma, ahol talán eladják a gyermekeket az ördögnek — mert az a hit, hogy a nem sikerült ember az ördög jogos követelése. Szóval egy furcsa teremfésű álltam szemközt, amelynek felső része emberi fejhez hasonlított. Rászántam magamat, fogásra akasztottam a köpenyemet, s a különös jelenség felé közeledtem.

A borzasztó fej vékony, sovány nyakon ült, s egy betegesen aszott gyerekesthez tartozott. A gyerek nyole évesnek látszott. A hátát nagy pup ékteleltette el; a keze hihetetlenül hosszú volt, s vékony ujjai befelé görbültek. A ballába majdnem teljesen hátrafelé esavarodva nőtt. Az are gyermekare volt, de vonásait a tulságosan nagyra nőtt fej hosszában elhuzta. Nem volt rajta más, csak egy piszkos ing, úgy ült ott a padon s kanccsal szemét rám szögezte.

Ily közel hozzá kezdtem magamat rosszul érezni.

— Ki az? Valami idegen? — kérdezte. Amikor elkezdett beszélni, megreszkettem. De kedves gyermekhangja bátrabbá tett.

— Igen — feleltem — idegen vagyok.
— Nem azott meg?
— Egy kiesít. Te a családhoz tartozol?

— Igen, én vagyok a legfiatalabb. Hatan vagyunk: Heikki, Junnu, Jafet, Stina... igen... ejnye, ki is következik Stina után?... Már nem nem emlékszem. Ha majd Stina visszajön a mezőről, megkérdezzük. De azt biztosan tudom, hogy én vagyok a legfiatalabb s hogy engem jobban szeretnek, mint a többi. Apa és mama is jobban szeret. Nekem szabad velük aludni a szép szobában, a többinek nem szabad. És apa elvitt magával a vásárra és ott diót vett nekem és cukrot vett nekem...

— Apád nem vitt az orvoshoz?
— Igen, amikor a vásáron voltunk, az orvoshoz is elvitt.

— És mit mondott az orvos?
— Egy kicsit ráütött a fejemre és azt mondta apának, hogy semmit se lehet csinálni.

Nem akartam tovább faggatni, féltem, hogy elszomoritom. De ő maga kezdett beszélni nyomorékságáról, gyerekes, mosolygó naivsággal:

— Nekem olyan nagy fejem van — mondta — hogy apa legnagyobb sapkájába se fér bele. Aztán olyan kemény, mint a fa. Kopogtassa csak meg...

— Nem én. Elhiszem így is.
— Akkor beleütem a falba és maga hallani fogja, hogy milyen kemény.

Es a falnak vágta a fejét, hogy csak úgy kongott. Lebeszéltem ennek a megismétléséről és részvétellel néztem rá. Nyugodtan maradt, jobbra-

balra jártatva téveteget a szemét, aztán gyerekes mosolyal újra csevegni kezdett:

— En vak is vagyok. Most már semmit se látok. Azelőtt még láttam valamit, de ez nagyon volt.

— Jobb volt akkor, amikor még láttál?
— Bizony jobb volt! Akkor a lovat is láttam.

A lovat Kipakkának hívják és fehér sörénye van. Nagyon gonosz, de nagyon gyorsan fut. Én már ültem is a hátán. Van nekem egy csöngetyüm, az azelőtt a Kipakka nyakán csüngött. Itt van, hallja? — úgy csinál: *kilikili*. Ugy-e szépen hangzik?

— Szépen.
Valaki bejött az ajtón. A fiu fülelt és kérdezte:

— Te vagy, Stina?
— Én.

— Itt van egy idegen, leült melléd a padra. Egy csöngetyüm is van. Magyarázza meg bácsi, miért szól ilyen szépen ez a csöngetyü?

Próbáltam neki magyarázni.
— Hallod, Stina? Azt mondja, hogy egy kis golyó van benne, azért szól.

Egy pillanatra elhallgatott s különféle érzések nyomai villogtak az arcán.

— Hány éves vagy? — kérdeztem.
— Harmine.
— Tizenhárom — javította ki a majoros lány.

— Nyole éves voltam, amikor megvakultam — mondta hirtelen a gyerek. — De megyek egy másik csöngetyüt keresni a bácsinak...

Leesüszott a padról, most jól láthattam sovány, gyöngye alakját. Ugy ment, mint a hathónapos gyerekek, a földön csuszva.
Nem mehetett messzire a nélkül, hogy hanyatt ne esett volna. Nagy feje és pupja nagyot

erre a nyomra sincs szükségünk, mert mindig is bizonyosra vettük, hogy a józan protestánsoknak nem telhet kedvük a maguk ultramontánjaiban s eddig is verték, ütötték őket. Eleinte szemmel, mint az anya, aztán gesztusokkal, amit szintén megérthettek volna s mikor se a szem, se a gesztus nem volt elegendő, hát akkor jött a szó: csupa kegyetlen botútés. Ahogy a közoktatásügyi államtitkár ezt a műveletet ma a protestáns ultramontánokon elvégezte: az nem közönséges művészet.

Lehet egyébként, hogy a protestáns ultramontánok most csak azért is mosolygó arcot vágnak, jajgatni pedig majd befelé jajgatnak. Mindegy. Ha úgy hozza a szükség, megjön majd az a protestáns fórum is, mely kevesebb művészzel, de annál kiméletlenebbül forgatja a botot...

BELFOLD.

Minisztertanács. Két havi szünet után ma délután 2 órakor a kabinet tagjai újra összejöttek a miniszterelnökségi palotában. A minisztertanács, amelyre megérkezett gróf Széchenyi, a király személye körüli miniszter is, két óráhosszat tartott.

Közigazgatási tanfolyam. Az első községi közigazgatási tanfolyamot Gulner Gyula államtitkár holnap, esütörtökön délután 4 órakor a Zerge-utcai reáliskola dísztermében nyitja meg. — Kassáról telegrafálják nekünk, hogy Abauj-Torna vármegye jegyzői kara ma délelőtt tartott őszi közgyűlésén állást foglalt a közigazgatási tanfolyam ellen. Egy évi tanfolyam helyett két évi tanfolyamot és ugyanannyi gyakorlatot akarnak és a községi közgyűléseket honoriáriumot kívánnak.

A honvédelmi miniszter a közigazgatási tanfolyam ama hallgatóinak akik a magyar királyi honvédséghez jutottak, illetőleg rognak jutni és beosztatni és a honvédségi tényleges szolgálatot ez évi október havában tartoznának megkezdeni, egy évi szolgálat-halasztást engedélyezett. Ugyancsak a honvédelmi miniszter ezt a kedvezményt a közigazgatási tanfolyamoknak azon középiskolai hat osztályt végzett jövővédelmi hallgatói részére, akik az 1901. és 1902. évben rognak besoroztatni és a honvédséghez tényleges szolgálatra behivatni, szintén kihatásba helyezi. A honvédelmi miniszter egyúttal föltekerte a közös hadügyminisztert, hogy a közös hadsereghez behívandó hadköteles jegyző-jelöltek részére hasonló kivételes kedvezményt engedélyezzen. A halasztási kérvény tekintetében a tanfolyamok igazgatói részletes fölvilágosítással szolgálnak. Ez irányban Széll Kálmán belügyminiszter már utasította az igazgatókat.

koppant a földön. Ugy zuhant végig a padlón, mint valami állat. A lány keresztet vetett és tartotta a gyereket, amíg a rohamának vége nem volt.

— Rádásul még időről-időre megtámadja a rossz szellem — mondta a lány, s letörtülte a fiúcska habzó ajkát. Ez nemsokára magához tér, de a rohamtól elyöngülve kissé pihent, hanyattfekve.

— Tegyé! a padra, Stina, — könyörgött gyöngye hangon.

— Jó.

Amikor a padra tették, eszébe jutottam.

— Az idegen bácsi még itt van?

— Itt vagyok, fiúcskám.

— Mondja, honnan jön az ördög? Mindig a földhöz vágja a fejemet.

— Es ez fáj?

— Arra nem emlékszem. Csak azt tudom, hogy jött egy fekete ember, meg akart fogni és aztán a többire nem emlékszem.

Szánalommal voltam iránta, nem találtam semmi mondanivalót. Az eső egyre erősebben zuhogott, végül már a menyezeten is keresztültörtek a esőpek. Hallottuk a menydörgést.

A kis fiu figyelt, aztán megszólalt:

— Hogy esik! Hogy dörög! A jó isten leküldi az égből az esőt és az aratók megáznak. De azért az istenke jó. Lássa, nyáron eső esik és dörög, télen meg hó van. Az isten nagyon jó.

— Honnan tudod ezt?

— Mama mondta, hogy az isten jó és elvisz engem magához az égbe, ha majd meghalok.

Félhivatalos ófólat. A Budapesti Tudósító írja:

Egy mai reggeli lap Széll Kálmán miniszterelnöknek egy főispán előtt állítólag tett ama nyilatkozatát közli, hogy ő magát csak ideiglenes belügyminiszternek tartja s hogy e terhet nem sokáig fogja viselni. Legilletékesebb helyről föl vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy ebből a beszélgetésből egy árva szó sem igaz. Epp olyan alaptalan egy tegnapi esti lapnak az a híresztelése is, hogy gróf Khuen-Héderváry horvát bán lemondása nemsokára be fog következni. Beavatott körökben ilyen lemondó szándékról mit sem tudnak.

Evangélikusok közgyűlése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 5.

Évi közgyűlésükre gyűltek egybe ma a fővárosban a bányaí ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület hívei. A gyűlésen világi részről Zsilinszky Mihály, egyházi részről Sárkány Sámuel püspök elnököl. A közgyűlést istentisztelet előzte meg a Deák-terti templomban, honnan a gyűlésbe vonultak, amelyen az egyházmegyék felügyelőin és főesperesin kívül az egyházkerület számos kiváló egyházi és világi tagja megjelent.

A közgyűlést Zsilinszky Mihály elnök nyitotta meg tartalmas beszéddel. Mint egyházkerületi felügyelő üdvözölte legelőbb is a megjelent tagokat. Majd kiemelte, hogy az elmúlt egyházi év nagyobb jelentőséget nyert a többiekénél két oknál fogva is.

Először azért, mert a kereszténység XIX. százada ez idén végződött és másodsor azért, mert a hazai kereszténység és a magyar alkotmányos királyság megalapításának kilencszázéves jubileuma is most folyt le. Mind a kettő oly alkalom, amely komoly gondolatokat ébreszthet mindazok lelkében, akik az emberiség haladásának nagy érdekei iránt lelkesedni tudnak.

Azután nagy vonásokban jellemezte a főbb eseményeket, melyek a lefolyt XIX-ik század alatt a politikai és egyházi, tudományos és művészi, az erkölcsi és társadalmi téren felmerültek, különösen hangsúlyozta a tudomány terén elért meglepő nagy felfedezéseket és páratlan eredményeket, melyek azonban az értelmi nagy haladás mellett sem voltak képesek kielégíteni a szívek vágyait és a kedélyvilág követelményeit. Ez a vallás feladata. A katolikus egyházi intézményekre vonatkozólag idézi Maubly híres szavait, melyek azok állandóságára vonatkoznak. A protestáns egyháznál pedig a szellemi erőt emeli ki, mely különösen az angol és német theologiai irodalom hatalmas alkotásaiban ragyogott. A hazai protestantizmus irodalmi és tudományos haladását hálás gondolkodási tárggyul vette fel a gyűlés tagjainak.

Azután átment a magyar kereszténység és a magyar királyság kilencszáz éves jubileumának ama sajátos vonására, hogy a protestánsok távol maradtak, mivel a különben szép és nagy jelentőségű ünnepély rendezői kizárólag a maguk számára kívánták lefoglalni a magyarság és a kereszténység ünneplésének jogát. Fájjalja a reformáció elleni kirohanásokat és többek között ezeket mondta: Nagy hiba lenne, ha mi ellenfeleinknek sértő kitérésai által hasonló kitérésre engednők magunkat ragadtatni. Valóságos hazaelenes bünt követnének el, ha a békétlenséget szító apostolok balga beszédei által felingereltetve, hasonló

— Szeretnél meghalni?

— Oh, igen! Persze, hogy szeretnék! Akkor az égbe jutnék... A jó isten adna nekem egy új kis fejet, új testet és egészen más új lábat. Akkor az ördög nem tudna bántani. Van egy erszényem, abba már összegyűjtöttem hét jemiüt,* azt odaadom a jó istennek...

Azt hitte, hogy ez a kis aprópénz a legdrágább dolog a világon. Amikor elmentem, egy pénzdarabot csuszattam a kezébe. Ereztem, hogy egész testében megremeg és hosszú sovány ujjai hirtelen összezárulnak az értékes tárgy fölött. Arcán gyerekes boldogság ömlött el, s úgy telt volt örömmel, hogy egy szót se tudott szólni.

Elmentem, de ott fejtettem a botomat és visszajöttem érte. A gyerek a rézpénzt fogdosta, tapogatta, tenyerére fektette, s azt híven rólam, hogy a házhöz tartozom, örömtől ragyogó arccal hiáltott reám:

— Heikki! Heikki! Nézz ide, pénzem van!

Az idegen bácsi adott egy pénzt. Nem adom másnak, csak a jó istennek, ha majd meghalok és az égbe megyek és új testem lesz és...

Mélyen meghatva mentem el, s kívántam, hogy a szegény kis teremtetés minél előbb jusszon az égbe, ahol „új testet és új kis fejet kap és ahol az ördög nem meri bántani."

*) A finn krajcár.

gyűléssel segítőnek előidézni hazánk történetének azon gyászokszakát, melyre a jöleklü és felvilágosított katolikus honfitársaink és a katolikus történetírók is csak borzalommal szoktak emlékezni.

Tudom, hogy nehéz az önmegtartózkodás erényének gyakorlása akkor, mikor érezzük és látjuk, hogy egyházunk és hazánk legszentebb érdekei vannak veszélyeztetve közpöri felgázó emberek által. De gondoljunk arra, hogy a mi vallásunk a szeretet vallása, mely önmegtartózkodást követel tőlünk; azt hirtétven, hogy még azokat is szeressük, akik bennünket átkoznak.

A reformáció áldásait — a magyar nemzet és a magyar honi kereszténység történelméig nyílt megahamisítása nélkül eltagadni nem lehet; még kevésbé lehet az állam fenntartásának kizárólagos érdemét egyedül a katolicizmus számára lefoglalni. Ismeretes tény, hogy a protestantizmusnak hazánkban is nehéz küzdelmei voltak, de — dicsőségére legyen mondva — meg tudta védelmezni nemcsak vallásos keresztény elveit, de meg tudta védelmezni Magyarországot alkotmányos szabadságát és függetlenségét is.

Azok az eszmék, melyeket a protestantizmus eleitől fogva hirdetett, közelebb állanak Szent István királyunk kereszténységéhez, mint azok, melyeket újabb ellenfeleink hirdettek. Apáink nem egyszer mutatták ki a letűnt századok viharos országgyűlésein, hogy a protestánsok hűveiben követik az első magyar király II. dekretumában foglalt keresztény eszméket, mint az ő üldözőik. És bizony ma sem kell nagy tudomány annak bebizonyításához, hogy a protestantizmus evangéliumi elvei, melyek ugyszólván a lefolyt XIX-ik század uralkodó eszméivé lettek, áldásos áteremtő hatással voltak a világra s ebben magára a katolicizmusra is.

Erre nézve szabadon csak arra hivatkoznom, hogy a tudományos vizsgálódás szabadságának jogát ma már a római szentekék sem meri meven megtagadni. A katolikus egyház ügyeinek intézésében jogot és részt követel magának a világi elem is. S ki ne tudná, hogy a protestánsokhoz hasonló autonómiának hatalmas szószólói lettek a római katolikusok kebelében is! Szóval: a reformáció tanai és elvei észrevétel nélkül érvényre emelkednek azoknál is, akik kárhözjáték.

Ezek a tények megnyugtató hatással lehetnek a protestánsokra nézve; mert nemcsak a felvilágosodás szelleme, nemcsak a tudomány és közműveltség, nem is csupán a protestáns elvek hatása, hanem a magasabb eszméktől vezérelt józan gondolkodású és alkotmányos érzelmű katolikus hazafiak önzetlensége, humanitása és hazaszeretete is érvényesülni fog.

Gondoljunk csak vissza a száz év előtti eseményekre, az 1790—91-iki vallásügyi törvények megalakítására, midőn a katolikus főurak és követek az ország tapsai között védelmezték a protestantizmus igaz ügyét. Gondoljunk a harmincas és negyvenes évek küzdelmeire, mikor a követek házában néhány türelmeden főpap ellenében szintén a katolikus követek küzdöttek leglekesebben, hogy Kölcsey Ferenc, a költő filozóf, örömmel jegyezte fel Naplójában, hogy Luther és Kálmán fiait összetett kézzel nézték, mint küzdenek a katolikus hazafiak az igazság zászlója alatt!

Végül Zsilinszky ezzel zárta be beszédét:

A mi szellemi fegyvereink kipróbált fegyverek; hiszünk a mi lelki szövetségeseinkben; de bizzunk a magunk erejében is! Soha ne feledjük, hogy egyházunk belső életének erőforrásait önmagunkban, lelkes tevékenységünkben kell keresnünk; mert a haladó kor szelleme is csak azokhoz marad hű, akik tőle el nem pártolnak.

Dolgozzunk tehát fáradhatatlanul és küzdjünk rendületlenül az evangéliumnak örökké fénylő látkyája mellett, míg nappal vagyunk. Midőn arra kérem önöket, hogy tegye meg mindenki kötelességét az egyház és haza iránt, a gyűlést megnyitónak nyilvánítottam.

Az egyházfelügyelő némes szellemtől áthatott, magvas beszédét lelkes éljenéssel fogadta a közgyűlés. Zsilinszky elnök ezután a súlyosan beteg dr. Vetséy István világi főjegyző helyett a jegyzőkönyv vezetőjére Széneli Aladárt kérte fel, majd átadta a szót Sárkány Sámuel püspöknek.

Sárkány püspök évi jelentésében mindenekelőtt örömmel jelent, hogy a kegyelem Istene megővta a kerületet ez évben is minden nagyobb keserű csapástól. Azután fölment, hogy most már a szlovániai egyházak is espereségre egyesítették és Abaffy Miklós főesperesnek választották, akit a kerületnek ezennel bemutat. Csak a zágrábi egyház vonakodik még az espereségre belépni. A csekély fizetésű lelkészek a kormánytól 13.073 koronát kaptak, azonban miután a püspök által kiosztott összeg alkalmasint a minisztérium számadásaival nem egészen fog egyezni, ezért a netáni elterésre a kongrua legközelebbi kiosztásokor fognak kiegyenlíteni. A lefolyt évben a kerületben egyházi és iskolai téren komolyabb mulasztás vagy baj nem történt, sőt ellenkezőleg mondhatni, hogy az egyházi és vallási buzgóság fokozódott alakban nyilvánult. Sajnos, hogy a római katolikus gazdag és hatalmas egyház tulkapásait gyakran kell éreznünk, mindazáltal az evangélikus egyház jogait féltelni nincs ok. Negyven lelkésznek kiosztott a kormánytól kapott 10.367 korona, fizetésük kiegészítésékepen. A közalából 20 lelkész kapott 100—100 forint. Segélyezett szintén a közalából 10 tanító. Az egyházpolitikai törvények folytán csak szórványonok fordulnak elő esetek, melyekben a házassalándók az egyházi áldást mellőzték volna. Hozzánk áttért 123, tőlünk kitért 217. Javunkra kötött házasság 155, kárunkra 104. Legtöbb nazarénus van Bácsban: 836.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlöslégessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében
VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

Junius 10-én felszentelte a püspök a renovált domoniyi templomot, melynek renoválását a domoniyi egyház felügyelője Gluck Frigyes 84.000 korona hozzájárulásával tette lehetővé. A libetányai egyházközség templomát épített 52.000 korona költséggel. Erőteljes lett 34 ifju, 12 jeles, 9 jó, 13 elégségesen. Sajnálatos jelenti a püspök, hogy az arad-békési főesperes, Kören Pál ezen hivataláról lemondott és ideiglenesen az egyházmegyei ügyek vezetésével Frint Lajos, aradi lelkész bizatott meg. Kören egyuttal leküszönt az iskolai ügyek előadói tisztaságról, szükséges lesz helyébe más iskolai előadót választani. A bánati egyházmegyében báró Ambrózy Béla 30 év óta esperességi felügyelő, Kramár Béla 27 év óta főesperes, s most újra megválasztattak ezen tisztségekre, a püspök őket a kerület nevében örömmel üdvözli s ezzel évi jelentését befejezi.

Fabinyi Teofil diszfelügyelő a püspöknek igen meleg szavakban fejezte ki az egyházkerület köszönetét és hálás elismerését a tartalmas évi jelentésért és egyben ama óhajának ad kifejezést, vajha a püspök, ki immár 10 év óta áll az egyházkerület élén, eme tisztségében még számos éven át buzgólkodjék. Végtül indítványozza, hogy a püspök beszéde egész terjedelmében vétessék jegyzőkönyvbe.

Sárkány Sámuel püspök meghatározta mondott köszönetet az elismerésért és jókívánatokért s az egyházkerület további pártfogását s támogatását kéri.

Ezután Veres József békési esperes szólalt fel. Megemlítette, hogy a turóci egyházközség esperese megtagadta a felsőbb határozatainak magyar nyelven való megküldését. Indítványozza, hogy a turóci főesperes ellen a fegyelmi vizsgálatot indítsák meg. A felszólalás általános élénk helyesléssel találkozott.

Markács Márton turóci főesperes tört magyarsággal válaszul Veres szavaira és kijelentette, hogy az egyházi törvények nem kötelezik a magyar fordításra.

Az esperes szavai nagy ellentmondásra találtak. Fabinyi Teofil — ki az elnökséget időközben átvette — igen helyesen mutatott rá azon küzdelmekre, amelyeket az egyház különösen a turóci egyház részéről kiállott. Kéri a főesperest, ne tépje fel a már behégedt sebeket s ilyen kicsinyes dolgokkal ne akarjon az egyház kebelében zavart előidézni.

Markács ismételt felszólalásában végre kénytelen volt kijelenteni, hogy magát az egyházközség határozatainak aláveti.

Ezután több apró jelentőségű belügyi tárgyalat volt és a gyűlés az elnökök lelkes élettelisével véget ért.

A holnapi tárgysorozat főbb pontjai lesznek: A lelkész választására vonatkozó szabályrendeletnek az egyetemes szabályrendeletre való alkalmazkodása. A különféle bizottságok véleményes jelentései. A kerületi és egyetemes gyűlések jegyzőkönyvének kapcsán hozandó határozatok.

A mai közgyűlést megelőzőleg tegnap este értekezletre gyűltek egybe a gyűlés tagjai. Az értekezleten megvitatták a budapesti evangélikus egyházak egyesítésének eszméjét, amely már régóta fontos kérdése az evangélikusok gyűléseinek. Az értekezlet legtöbb tagja azt óhajította, hogy a magyar, német és tót egyházat minél előbb egyesítsék. Az értekezleten Zsilinszky Mihály elnököt, aki feltétlenül szükségesnek mondotta az egyesítést. Fabinyi Teofil különvélemény terjesztett elő; javasolta, hogy a budapesti magyar egyház szervezzen még egy lelkesítő állást s jövőre készítsen törzskönyvet, amelybe minden evangélikus vallású felvétessék.

Többek hozzászólása után az értekezlet formális határozat hozatala nélkül véget ért.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath feloszlátása. A Bécsből érkező összes hírek megegyeznek abban, hogy a Reichsrath feloszlátása legközelebbre várható s talán már csak órák kérdése. A feloszlátás nem jelenti a Koerber-kormány távozását, de nem jelenti megmaradását sem; csak azt bizonyítja, hogy a Koerber-kabinet sem a parlamenttel nem tudott boldogulni, amelyet junius 8-ikán éjjel, mikor a cseh obstrukció örületesen dühöngött, egy napi ülés után hazaküldött, sem a pártokkal nem volt képes olyan egyezsége jutni, amellyel ezt a hazaküldött parlamentet újra munkaképesé tehetné volna. A feloszlátást elrendelő császári páteust s az új választások kihirdetését a Koerber-kormány egy nyilatkozattal fogja kísérni, amely beszámoló lesz az eddigi dolgairól és programja a jövőre nézve.

Mai tudósításaink a következők:

Bécs, szeptember 6.

Koerber miniszterelnök ma délután hosszabb külön kihallgatáson volt a királlyal.

Bécs, szeptember 6.

A *Neue Freie Presse* jelentése szerint a képviselőház feloszlátása befejezett dolog és az erre vonatkozó rendeletet legközelebb közzé teszik. A feloszlátás kihirdetése után nemsokára kiadják az új választásokat.

Bécs, szeptember 6.

Holnap és holnapután az összes pártok vezérférfiai megérkeznek. A parlament feloszlátása már csak órák várható magára. A kormány már megtette az előzetesen szükséges lépéseket. Politikai körökben nem tartják bizonyosnak, hogy a Koerber-kormány fogja keresztülvinni az új választásokat.

Bécs, szeptember 6.

A Reichsrath feloszlátása egész bizonyos; hivatalos kihirdetése legközelebbre várható. Ehhez a hivatalos kihirdetéshez a Koerber-minisztérium kísérő jelentést fog csatolni. Azt a nagy örömet, amely a csehoknél mindig észlelhető volt, ha a Reichsrath feloszlátásáról szóló hírek kerültek forgalomba, ezuttal nagyon lelohasztotta az a tudat, hogy kivánságaik nem fognak ezuttal sem teljesedni. A csehok tudniillik azt szerették volna, hogy ha a kormány lemondott volna abból az alkalomból, hogy a Reichsrathot feloszlátják. Mint-hogy pedig nincs nagy kormányválság, legalább egy kis parázs kormányválságot szeretnének látni az ifju-csehek. A Politik azt állítja, hogy Pienták lengyel miniszter meg akar válni a tárcájától, mert a feloszlátás ellen van, amely Javorski lovagot, a lengyel klub elnökét nagyon kompromittálta. Javorski ugyanis júniusban feloszlottnak jelentette ki a jobboldali pártok egyesülését, csak azért, hogy a Ház feloszlátását elkerülje. Ez pedig most ennek dacára is bekövetkezett, ami a lengyelek dezavválását jelenti. E miatt Pienták okvetlenül be fogja nyujtani lemondását. Minthogy azonban a lap maga sem hisz hírének valóságában, mindjárt hozzát teszi azt is, hogy valószínű az, hogy ő felsége a lemondást nem fogja tudomásul venni. Hogy ez a hír mennyire nem igaz, azt a legjobban bizonyítja, hogy dr. Rezek, akiről most már a csehok is hirdetik, hogy nem mond le, hosszabb tárgyalásokat folytatott Pientákkal a kormány teendői ügyében.

A román-bolgár konfliktus. Ugy látszik, hogy a bolgár-macedon liga alaposan megvetette a lábát magában Romániában, és hogy több aktív román katonatiszt is tagja ennek a forradalmi szövetségnek. Erre vall az a szenzációs bukaresti hír, hogy a VIII. vadászászlóalj parancsnokát, Kisirov őrnagyot hazatérülés miatt elfogták. Az őrnagnál nagymennyiségű titkos jegyző táviratokat és iratokat találtak. Kisirov naturalizált bolgár, akinek két testvére van, az egyik a bolgár hadseregben százados, a másik az orosz hadseregben ezredes. Hír szerint újabb letartóztatások várhatók a román hadseregben. Az igazságügyi hatóságok megtiltották, hogy az esztről tudósításokat közöljenek a lapokban. Nyilvánvaló dolog, hogy a bolgár eredetű román tisztak alaposan értesülve voltak a macedon liga főforgató terveiről, sőt az sincs kizárva, hogy a legfőbb haduroknak, Károly királynak meggyilkolásáról szőtt terv sem volt ismeretlen előttük. Most már elközeledik az ideje annak is, hogy Románia visszahívja szófiai diplomáciai ügynökeit. A bukaresti félhivatalos Patriotul ugyanis azt jelenti, hogy a bolgár forradalmi komité a szófiai román ügynökségi épület éjjeli megtámadását tervezi, minek folytán Misu ügyvivő visszahívását kérte kormányától. A Bulgáriában levő román alattvalók védelmét valószínűleg a török biztosra fogják bízni.

Az orosz kéz Szerbiában. Belgrádnak mindazok az azelei, amelyeknek Milán királyi monarchiához hű regiméje számjárt szegte, most ujult erővel fognak hozzá az oroszbarát eszmék terjesztéséhez, ezuttal pedig a gazdasági téren kezdik ellenünk a hadjáratot. Ez is egyik folyamánya annak, hogy Draga Masinból szerb királyasszony lett a cár asszisztenciája mellett. A ruszofilek föllelegzettek, mihelyt megtudták, hogy II. Miklós szóba áll Szerbiával. Siettek tömörülni s első fölleülésökben új lapot alapítottak, amely ezuttal *Szláv Kölesönység* cím alatt fogja az orosz érdekeket előmozdítani. A társaság, amely a lapalapításhoz szükséges pénzt összeadta, nagyobbára gazdag kereskedőkből áll, akik széleskörű gazdasági hadjáratot indítanak meg Ausztria és Magyarország ellen és Oroszország mellett. Meghívásukra nemsokára Belgrádba utazik Gagarin orosz herceg, az orosz fekete-tengeri és dunahajzasi társaság ősmert megalapítója és a Gagarin és Társa világcég feje, aki a szerb kereskedel-

met Oroszország felé óhajta terelni, amennyire tudniillik lehetséges. Annyi bizonyos, hogy így is jelentékeny kárt fogunk szenvedni azért a csekély szívességért, hogy a szlivnicai győzöt visszaparancsoltuk Belgrád elfoglalásától.

A kínai háború.

Budapest, szeptember 6.

Oroszország mosakodik. Körjegyzékében is, hivatalos és félhivatalos lapjaiban is váltig hangoztatja, hogy őt a kínai kérdésben önző célok nem vezetik. És mindez — nem hiszi el senki. Ha nem fogadjuk is el készpénznek azt a sanghaji jelentést, amely szerint Li-Hung-Csang kedvező békefeltételek kieszközölése ellenében följajlotta az oroszoknak Mandsuországot: senki sincs, aki bizonyosra ne venné, hogy Oroszország éppen Mandsuországra vágyódik s valószínűleg meg is fogja kapni, jutalmul azért a Kína iránt tanúsított barátságáért, hogy a szövetséges csapatoknak Pekingből való visszavonását javasolta. Ha nem ez a hátsó gondolat lappang az ismeretes orosz javaslat mögött, akkor ez a javaslat csakugyan nem is érthető, amint hogy Németországban nem is tudnak kielégítő választ adni arra a kérdésre, hogy mi indította Oroszországot erre a koncertbontó váratlan lépésre. Nem kevésbé jellemző Oroszország törekvését illetőleg az sem, hogy az orosz külügyminisztérium ismeretes tanácsstajgia, Martens tanár épp mostanában bocsátott ki egy értekezést, amelyben figyelmezteti a keresztény hatalmakat, hogy a pusztá nyers erőszakkal Kínában semmire sem mehetnek s ezzel legkevésbé győzhetik meg a kínaiakat az európai kultúra fölényéről. Tartsák a hatalmak szem előtt — ugymond — hogy egy 400 millió emberből álló népek joga van a maga országában úgy berendezkedni, amint nekik tetszik; a keresztény hatalmaknak saját lelkiismeretük és az egész emberiség előtt be kell bizonyítaniok, hogy a midőn Kínában kereskedelmi érdekeiket előmozdítják, ezzel nem az a szándékuk, hogy igazságtalan és önkényes eszelekedeteket műveljenek; és föl kell ismerniök, hogy a civilizált világnak Kínával szemben való eddigi taktikáján lényegesen változtatni kell.

A csapatok visszavonását célzó javaslat és ez a prédikáció együttvéve semmi egyéb, mint a kínai kormány címére intézett captatio benevolentiae.

(Az orosz javaslat.)

Pétervár, szeptember 6.

A *Journal de Saint-Petersbourg* ezt írja a legutóbbi körjegyzékéről:

Oroszország csak azt kívánhatja, hogy a belső zavarok, amelyek a boxerek lázadó mozgalmá támasztott, mielőbb megszűnjének. Ez okból Oroszország szívesen fogad mindent, ami a Kínával való viszony rendezését megkönnyítheti s e végett szükségesnek tartja a kínai kormányközégek visszaállítását, hogy a hatalmak tárgyalásba léphessenek velök. Pekingben tul menő nagy stíli katonai akciói új bonyodalmak forrása lehet, nem pedig a megnyugvás eszköze, tekintettel arra az óriási területre, amelyen a hatalmak egymagukban nem képesek a rendet teljesen helyreállítani. Ellenkezőleg, csakis a jogszerű kínai kormányközégek működésével lehet tartós, üdvös eredményeket elérni. A hatalmak képviselőinek Tiendeinbe szállításában a kínaiak bizonyosságát látnak annak, hogy a hatalmak hívek maradtak ahhoz a szellemhez, amely eredeti programjukat áthatotta. Nagy munka vár még rájuk, hogy megoldják a mostani viszonyokból származó kérdéseket. De a tárgyalásokban a mérsékelt eszméjének fölötte kell állania minden más indító oknak, amely arra kötelezhetné a hatalmakat, hogy a katonai akcióinak nagyobb impulzust adjanak, mert csak így oldható meg szerencsésen a sok függő kérdés. A hivatalos lap közleményei ismételten kiemelik, hogy Oroszországnak ninesenek önző céljai Kínában. Bármily nagy is a nagyon jogosult felháborodás, amelyet a kínai események minden civilizált államban előidéztek, az orosz kormány mégis úgy vélekedett, hogy azokat az érdekeket, amelyek még fölötte állanak ennek a felháborodásnak, nem téveszti szem elől és amidőn ezeket a kínai eseményekből folyó kérdéseket kellő hiedegvélrel és nyugalommal vizsgálja, rendületlenül hű marad ahhoz az elvhez, amely politikájának alapja, t. i. az egész világ hatalmai között való béke fenntartásához, és pedig ugyanannak a szolidaritásnak a kedvéért, amely az összes államokat egyesíti a közös érdekében.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percrenyre Payrabachtól. Reichenau. Tulajdonos: Dr. Konrad. Gyönyörű, napos, széles övű fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe 16.000 Tejes vizgyógyfürdő. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Rendkívül enyhe évi klíma. — VIII. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektussal és értesítéssel szolgál az igazgatóság.

Berlin, szeptember 5.

A kínai bonyodalomban, úgy látszik, rövid ideig tartó nyugalom következett be, holott csak néhány nappal ezelőtt is a politikai körök nagy izgatottsággal tárgyalták a kínai eseményeket. A ma érkezett jelentések közül egyedül egy washingtoni távirat keltett nagyobb figyelmet. E jelentés szerint az amerikai kormány a kínai események hatása alatt *Oroszországot rá akarja bírni, hogy Peking kiürítésére vonatkozó javaslatát visszavonja*. Ebből azt következtetik, hogy a washingtoni kormány, amely eddig sem adott határozottan beleegyező választ az orosz javaslatra, most tekintettel a többi hatalom ellenkezősére, *vissza akarja vonni beleegyezését*. A *Kreuzzeitung* szerint eddig még nincs ok arra, hogy a hatalmak egyetértésének megszűnéséről beszéljünk. De azért növekedő aggodalommal tekinthet mindenki a következő események elé.

London, szeptember 5.

A *Times*-nak jelentik Tokióból, hogy a japán kormány Peking kiürítése kérdésében *eltökélt híve a hatalmak koncertjének* és csatlakozni fog ahhoz a politikához, amelyet a hatalmak többsége helyesnek tart. Ugyanennek a lapnak jelentik Sanghaiból, hogy az odavál angol, német és amerikai egyesületek válszalmányai közös gyűlésen elhatározták, hogy *főszólnak Peking kiürítése és annak az uralomnak a visszaállítása ellen*, amely közvetlenül felelős a legutóbbi vérontásokért.

London, szeptember 5.

A *Daily News*nak táviratozzák Sanghaiból, hogy az odavál francia és amerikai konzul továbbá *Rockhill* amerikai konzul különbiztos határozottan csatlakozik azokhoz, akik *ellenzik Peking kiürítését*.

Berlin, szeptember 5.

Diplomáciai körökben nem mondták le arról a reményről, hogy az orosz jegyzék ellenére is sikerülni fog egyöntetűen eljárni, annál is inkább, mert Oroszország végre is kénytelen lesz belátni, hogy kiürítési tervével magára marad és hogy ezt az indítványát elhamarkodva tette meg. A hatalmak részéről megvan a hajlandóság az engedékenységre és még Németország is kész olyasféle terv alapján tárgyalni, hogy nem volna helyes csakis Pekingre szorítkozni a hadműveletekben és tovább nem terjeszkedni, az ellen pedig egy oldalról sem merült fel ellenetés, hogy a követségeket Tiencinbe helyezték át.

A hatalmak szeretnék elkerülni, hogy Oroszország izoláltnak maradjon terveivel s éppen azért középutat keresnek a megegyezésre. Németország minden tekintetben egyöntetűen fog a hatalmakkal eljárni.

(Li-Hung-Csang.)

London, szeptember 5.

A *Standard*nak jelentik Washingtonból, hogy ott egész nyíltan fejezik ki azt a gyanút, hogy *Li-Hung-Csang egész Mandzsuországot ajánlotta föl Oroszországnak jutalmul arra az esetre, ha kedvező békefeltételeket biztosít neki*.

Li-Hung-Csang ma a következő táviratot küldte a londoni kínai követnek:

Pétevári követünk rábeszélte az orosz kormányt, hogy csapatait vonja ki Pekingből. *Őn haszontalan ember, ha nem veszi rá az angol kormányt, hogy hasonlóképpen cselekedjék.*

A *Times* egy sanghaji távirata szerint *Li-Hung-Csang* a császártól egy augusztus 19-ről kelt ediktumot kapott, amelyben a császár kijelenti, hogy habár az idegen hatalmak biztosították arról, hogy csakis a rendet fogják helyreállítani, ő mégis kötelességének tartotta, hogy a régens-császárné óhajtására vele együtt eltávozzék Pekingből. Most attól tart, hogy a hatalmak e miatt nem lesznek hajlandók a békés megoldásra és ezért megbizta *Li*-t, hogy tárgyalást kezdjen a hatalmakkal. *Li* legközelebb Tiencinbe megy.

Frankfurt, szeptember 5.

A *Frankfurter Zeitung*nak ma a következőket táviratozzák Sanghaiból:

Li-Hung-Csang ma a következő dekrétumot kapta a császárnétól:

„A kínai kormány békét akar kötni. Meghatalmazottakul és kezesekül *Li-Kun-Jit* és *Csung-Csi-Tunt* bizom meg.“

Tuán herceg és fia nem követték a régens-császárnét. Tuán herceg magával vitte azoknak a *tilkos tárgyalásoknak az aktáit, amelyeket a kínai kormány Oroszországgal folytatott* s amelyekben a kínai kormány *Oroszországnak előnyöket biztosított*. Ezeknek fejében az orosz kormány kötelezte magát, hogy

Mandzsú-országból kirendeli csapatait s Pekinget és Niucsvangot visszajuttatja a kínaiak kezére.

Brüsszel, szeptember 5.

Egy sanghaji jelentés szerint a császári udvar addig Singanban marad, amíg az európai csapatokat nem vonják ki Pekingből. *Li-Hung-Csang* a régens császárnétól levelet kapott, amelyben értesíti, hogy a kínai birodalom fővárosát egyelőre Singanba helyezte át.

Brüsszel, szeptember 5.

Egy *sanghaji* távirat szerint *Li-Hung-Csang* egy alkirály közvetítésével élénk táviratváltással érintkezik a régens-császárnéval.

(Vegyes hírek.)

Berlin, szeptember 5.

A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból: Pekingi jelentések szerint Lősch hadnagy és Pifremont segéd-irodatiszt az ostrom alatt tevékeny részt vett a védelemben. Lősch nagybörzést az amerikai követség mögött állított torlaszon küzdött angolok társaságában. A németek és az amerikaiak rendkívül jó bajtársi viszonyban voltak egymással. A kínaiak ellen védett követségek állandó összeköttetésben voltak egymással és kölcsönösen segítették egymást. Minthogy a német követség helyzete rendkívül exponált volt, *Ketteler* báró felesége férje halála után az angol követségre ment, ahol a többi asszony és valamennyi német polgári személy tartózkodott, kivéve a követség tagjait. Ketelemének a német követség házában lévő hálószobáját később az ágyugolyók elpusztították. A német követség levéltára sértetlen maradt. Rizst a szomszéd üzletekből szereztek az ostromlottak, *más élelmiszereket pedig, különösen tojást, alkalomadtán az ostromlótól vásároltak*. A japánok alagutat ástak az élelmiszerek behozatalára. Ezek az adatok attól a német altalálótól valók, akinek naplójából az ostrom alatt történt eseményekre vonatkozó közlemények származtak.

New York, szeptember 5.

A *New York Herald* jelenti Hongkongból 3-iki kelettel: Befolyásos bennszülöttek úgy nyilatkoznak, hogy az idegenellenes mozgalom Kína déli tartományaiiban már olyan jellegűt öltött, hogy a hatóságok nem képesek többé feketé tartani. Azt mondják, hogy *egy hónapon belül iszonyú forradalom fog kitörni*.

A romániai zsidókról.

Bukarest, szeptember 5.

Őnök tulnan azt hiszik, hogy nálunk Romániában *Urechia* akkora szerepet játszik, mint amilyet neki a magyar hírlapok tulajdonítanak. A multkor ünnepelte jubileumát, melyből a művelt román társadalom gunyt üzött; és aki Magyarországból bevándorolt elem hódolt neki s részestette ovációkban. A jó *Urechia* bácsi tisztában van vele, hogy a *nemzeti kérdés* nem talál már visszhangra Romániában; szüksége volt tehát, hogy más t érre helyezze át népszerűségének bálványát. Ez a tér az *antisemitizmus*. Van egy nagy napilapja, *Apararea Nationala*, (*Nemzeti védelem*) melynek jelszava: *nemzetiség, ortodoxia és antisemitizmus*. E törekvésében méltó támogatója a memorandum-perben elítélt s idemenekült *Popovic*, aki szintén alkotott egy újságot *Romania Juna* (*Ifju Románia*) címmel. Mind a kettő az antisemitizmus konkolját hinti, hogy zavart idézve elő, a magyarországi nemzetiségi kérdés aktualitását megmentsék.

A Magyarországból bevándorló románok most már nem a magyar barbarizmusról panaszkodnak, hanem a zsidó-magyarok falánkságáról, kik Magyarországot a tönk szélére juttatták. Azért jönnek Romániába, hogy azt az ő zsidóinak körmei közül kiragadják. A magyarországi román lapok pedig minden számban fujják nekik a kíséretet s egyre kúrtölik, hogy a *zsidó-magyarok* állják utját a kibékülésnek s megértésnek. Szóval, a nemzetiségi kérdés értéke teljesen diskreditálva van; szükség volt tehát annak újabb formát adni, hogy legyen miből élnie néhány elzüllött egzisztenciának. Ha ezek a kétes kenyérkeresetre szoruló urak nem állnának utban, a romániai zsidóság ügye régen meg lett volna oldva. Az ország vezető társadalmi tisztán látja, hogy valakitől kötelességeket kívánni s ugyanannak jogokat nem adni nem lehet. A romániai zsidó pénz- és véradót fizet hazájának, amely cserébe még a törvény előtti védelmet se biztosítja neki. Az ország kiskereskedelme s ipara teljesen a zsidóság kezében van, sőt a *dorohoi*

és *neamci* kerületben nagyon sok földművelő zsidó is van. A zsidók tömeges kivándorlásával a kereskedelem és ipar minden téren pang. *Jászvásárban*, hol a lakosság több mint felét zsidók alkotják, az üzleteket sorra bezárják. A mostani miniszterelnök, *Carp*, aki minden ízében európai műveltségű férfi, szándékozik a zsidóság sorsán javítani. Ez a remény akasztotta meg a további kivándorlásokat s helyezte egyelőre várakozó helyzetbe az itteni zsidóságot.

Nehogy azt higgyék önök, hogy Romániában nincsenek humánus gondolkozású emberek, kik nem ohajtanák, hogy a zsidó is teljes polgárjogot élvezzen.

Íde iktatom *C. Radulescu-Motru* véleményét, aki a bukaresti egyetemen az esztétika tanára. A mult év folyamán indított meg egy nagy tudományos, irodalmi s politikai folyóiratot, mely teljesen a *Revue bleue*nek mása. E folyóiratnak, melynek neve *Noua revista romana*, 15. számában így ír:

Az idegen antisemiták mindazt, amit hirdetnek, maguk is elhiszik. A középkor koldusszerzeteseinek beteges intelligenciája kidöngölte a vérvád meséjét; amit irtak és hírdettek erről, az a mi apostolainknak is mindennapi kenyere. Azt állítják, hogy a zsidók vampirok, ők tették koldussá a világot; nélkülük bőség és boldogság volna a földön, a haza pedig erős és hatalmas volna. Hiába kóborolnak a zsidók tömegei az ország egyik szelétől a másikig, könyörögve a gazdag asztalról lehellő morzsáért; hiába esett meg az egész világ szíve, látván gyermekeket és nőket az éhínség karmai között; hiába! mert a meggyőződés apostolainak nincs egy könyvespájuk is! Izrael fiai koldusokká válnak, hogy annál jobban foszszanak ki bennünket! Így mondjátok ti, összeráncolva homloktokat. A ti szemetekben az élő és szenvedő ember nem létezik; a Krisztus adta példát nem értitek; elnémitjátok szíveteket felebarátotok fájdalmai előtt. A zsidó kérdés Románia minden kormányának legégetőbb ügye. Az idegen kormányok szívesen elnézik, hogy joggal zsidaink legyenek, csakhogy tőlünk kedvezményeket csikarhassanak ki. Most 20 éve Bismarck a legkedvezőbb feltételek mellett engedte meg, hogy a német bankároktól megváltunk vasúti utvonalainkat, ezért cserébe szemet hunyt a romániai zsidókérdés előtt; a jövőben egy új Bismarck a német kereskedelem érdekében a legnagyobb vámenedményeket fogja követelni. Mindenki kíván majd valamit. És mi készek leszünk mindent megadni, csakhogy továbbra is semita rabszolgáink legyenek!

A *Revista noua romana* 16. számában egy cikksorozat indult meg, melynek címe: *Az európai közvélemény s a romániai zsidó kérdés*. A szerkesztő, *C. Radulescu-Motru* levelet intézett Európa minden nagyobb publicistájához és politikai férfijához, melyben véleményét kérte, vajjon tanácsolja-e, hogy Románia teljes polgárjogot adjon zsidóinak? Eleddig közölve vannak *Zola* és *Lombroso* feleletei.

Zola így ír:

„Médán, 1900. augusztus 7. Uram! Szerencsétlenülsem járaftan vagyok Románia politikai és társadalmi viszonyaiban. Mivel azonban azt kérde tőlem, tanácsolnám-e, hogy Románia teljes polgárjogot adjon zsidóinak, tétozás nélkül felelem: igen. A föld összes népei teljes egyenjogusításának és szolidaritásának híve vagyok.“

Cesare Lombroso felelete, mely *Zola*éval megegyezik, igen érdekes dolgot hirdet Magyarországról. Ezt írja ugyanis:

Egyeszer Oroszország felé utaztamban találkoztam egy antisemita orosz diplomatával, aki Budapestre utazott hazájába. Így szólt hozzám:

— Nem értem az okát, hogy az antisemita Bécs napról-napra szegényedik, Budapest pedig, ahol az antisemitizmusnak nyoma sincs s ahol a zsidó tehetségét mindenütt becsülik, szemmel láthatólag nő és gazdagodik, mint egy északamerikai város; nem elég, hogy a főváros összeolvad, de lehetetlen már megkülönböztetni a zsidót a katolikustól.

Azt feleltem neki:

— „Ha ezen csodálkozik, vessé össze-

Hollandia, Spanyolország, Anglia és Oroszország viszonyait; fontolja meg a semita veszedelmet ottan s a hasznot, melyet hajtott a zsidóknak adott polgári jog. Spanyolország és Oroszország a gondolatnak egy-egy temetője, Hollandia és Anglia pedig az életnek s gazdagságnak vigadó kertje.

Ha a többi nyilatkozatok napvilágot látnak, sietni fogok azokat is tudomásukra hozni.

r. l.

HIREK.

Viaszsobrok.

Casariónak, Luccheninek és Brescinek viaszsobrot állítanak a panoptikum-tulajdonosok; áldozataik képemását pedig érebeöntve őrzi meg az utókor. Az ére még a költészetben is a maradandóság jelképe, az idő ismeretes vasfoga beletörök, a rekkenő nap meg nem olvastja, eső, jég, hó nemes patinával vonják be. A viasz lágy és olvadékony, mint ilyen példaszere; a reláció a szobrok között eddig megfelelő. Csakhogy a nagy emberek éremlékét szabad térségek közepén állítják fel; széles, eleven utcák torkollanak a térre, a villamos esengetve rohog el alattuk, az emberek gondokba merülten sietnek odébb, és ha valaki olykor-olykor elmerül a nézésükbe, mi esendes mosolylyal keressük kezében a vörös fedesele idegenvezetőt. És rendszerint nem hiába. Minden új szobor új érdekesség egy-két hétig, közvetlenül a leleplezése után. Azontul már csak úgy vennők észre, ha egy éjszaka ellopna, vagy ledöntené valaki. Ha Baross Gábor szobra holnap nem áll a talapatán, mindenki keresi, tudakolja; így pedig legfeljebb azt keresi a járókelők pillantása: mennyit mutat a központi pályaudvar órája.

Nem így a viasz-szobrok. A viasz-szobrokat a panoptikumban őrzik; a panoptikum pedig vasárnapi látványosság. A panoptikumba husz krajcár a belépődíj, katonáknak és gyermekeknek tíz; Casariót, Luccheniért és Bresciért pedig rendszerint még öt krajcár ráfizetés dukál.

Mindennek böles belátása diktálhatta csak a pécsi rendőrségnek legújabb rendeletét. Ez a rendelet érzékenyen sujtotta egy ottani panoptikum tulajdonosát, aki néhány nap óta óles plakátokon hirdette, hogy megszerezte intézetének Bresci Gaetano viaszsobrát. A rendőrség nemesak hogy megtiltotta Bresci mutogatását, de ráadásul elkobozta Luccheni viaszsobrát is, amelyben már eddig is gyönyörködhettek a pécsi csirkefogók.

A puszta rendejéhez se gáncs, se guny nem férhet. A pécsi rendőrség példája követésre méltó; számtalan körülmény bizonyítja. Ha valaki zsebtolvajok, betörők, zsványok közt nevededik, ott ahol tapssal, éljenzéssel, kacagással jutalmazzák azt, aki hencgeve meséli egy olyan cselekedetét, amelyet a becsületes ember gáznak ítél, aki már mint öklömmi gyerek azt hallja, hogy mindenki, akinek aranyórája van, gazember és egy, két, három, minél több aranyórát elcsipni virtus, a rendőrséget kijátszani dicsőség, az épp úgy megesküszik a maga meggyőződésére, épp úgy lelkesül ezért a dicsőségért, mint más gyerek mindazért az egészen másért, amit ő magasztalni hallott. Mindazokban, akik valaha irodalomra adták magukat, a jelen és a mult nagy lángelméi keltették fel a lelkesedést. A sikerek sikerekre, a dicsőségek dicsőségre keltett vágyat. Aki valamirevaló fiatal gyerek, csak végignézett valaha egy első előadást, premiért, amint nálunk mondják és látta ünnepleni, kihívni a szerzőt, biztosan mind azzal a szándékkal aludt el aznap éjszaka, hogy reggelre darabot ír. Ebből persze világrt sem következik, hogy minden gyerek, kijövet a panoptikumból, rablógyilkos akar lenni és az is lesz, aminthogy drámáiról is csak abból válik, akiben szunnyad a hajlam és van

hozzaváló tudása, műveltsége, intelligenciája. Csakhogy a Casariók nem járnak a Burgszínházba, a panoptikum törzsvenégeiből pedig nem igen kerül ki drámáiról.

És végezöl abban, hogy a rossz példa sokkalta erősebb a jónál, egyetértnek minden idők pedagógusai. Az a fiatal gonosztevő, aki a panoptikumban azt látja, hogy Luccheni szekrénye körül szoronganak mindazok, akikkel ő együtt érez, akik őt érdeklik és akiket ő érdekelni akar, bizonyára sokkal többet érez, mint az a léha, cinikus kis kadét, aki szórakozottan hallgatja a főhadnagya buzditó magyarázatait Tegethoff admirális szobra előtt.

Az anarkisták a társadalmi rend megbontására törnek, a rendőrség pedig épp a társadalmi rendet védi. És amint például Elzász-Lotharingiában még most tíz esztendeje szigorúan megbüntettek mindenkit, aki a Marseillaiset énekelte, és még ma is vakmerő vállalkozás volna szobrot állítani III. Napoleonnek példának okáért Strassburgban; ugy logikus, helyes, dicsőretre és követésére méltó dolog, ha a rendőrség nem enged viaszsobrot állítani Brescinek és Luccheninek a panoptikumban, ami az ő fajtajukbeli embernek nem más, mint nekünk a pantheon.

— Ne sirj! Viszontlátsz a panoptikumban! —

Igy bucsuzik egy párisi chanssonban egy elfogott cambrioleur a kedvesétől. A legtöbb államban eltörték a nyilvános kivégzést, mert éppenséggel nem vált be mint elrettentő példa, sőt Párisban egész külön költészete van a guillotinenak és ez a költészet nem egy dallal szerepel Yvette műsorában, sőt a szalonokban is énekelnek nem egy cynikus strófát Deibler urról és a Place de la Roquette-ről. Bizonyos dolog: ez a poézis nagyban okozója, hogy az abattoirs körül sétálgatni éjjel tájban még ma sem tanácsos, mint ahogy a mi bakonyi betyárainkban is az őket övedző romantika tartotta sokáig a lelket. Csakhogy a romantikát megsemmisíteni nem lett volna elégséges; a Rózsa Sándorokat, Sobri Jósikákat össze is kellett fogdosni.

És ez a bökkenő.

Minden vasuti szerencsétlenség után megindítják a vizsgálatot, megbüntetik szigorúan a váltóórt és a közvélemény elesendesül. A Jean Goujeon-utcai bazár égése után minden párisi színházban megszorították a tűzfeeskendők számát; és aztán esend volt a Théâtre Français katasztrófájáig. A hivatalos körök szeretik ilyen gyors és könnyen eszközölhető rendszabályokkal elhárítani magukról a rájuk terelt és nagyon kényelmetlen közfigyelmet.

Mint ilyen intézkedést ne érje dicséret ezt a tilalmat. Mert ez a rendelet mégis csak sokkal nagyobb kárt tett az illető panoptikumban, mint — az anarkistákban.

L. A.

Budapest, szeptember 5.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Enyedi Lukács országgyűlési képviselő üdülő útjáról visszatért a fővárosba.

— A trónörökös a hadgyakorlatokon. Bécsből táviratozók: Ferenc Ferdinánd főherceg augusztus 31-én Trebitsch mellett szemlét tartott a brünni 4. gyaloghadosztály és a bécsi Landwehr gyaloghadosztály fölött, szeptember 1-én Stetteldorf mellett az Ottó főherceg parancsnoksága alatt álló bécsi lovasadosztály, szeptember 3-án és 4-én pedig Sieghartskirchen környékén a két bécsi gyaloghadosztály fölött. Szeptember 3-án zuhugó esőben a hadosztályok, szeptember 4-én pedig a hadi létszámnak megfelelő erejű dandárok gyakoroltak egymás ellen. Ez alkalommal Ferenc Ferdinánd főherceg vezényelte az egyik félt. Tegnap, szeptember 4-én este a bécsi helyőrség igen hosszú menet után kitűnő állapotban tért vissza Bécsbe.

— Az olasz király Vilmos oszárának. Génaból jelentik, hogy az olasz király trónralépését notifikáló küldöttség tegnap onnan Berlinbe utazott. A küldöttség Pelloux tábornokból és egy ezredesből áll. Pelloux tábornok a király sajátkezűleg írt levelét viszi a oszárának. A genuai *Giornale del Popolo* azt írja, hogy Walderssee marsall a német császár ajándékát adta át Viktor Emánuel királynak. Az ajándék egy acél páncél, mely az esslingeni gyárban készült, melyet a mellett, hogy könnyű és vékony, nem fogja a golyó. Az említett lap azt írja, hogy ezt a híret föltétlenül biztos forrásból kapta.

— Darányi miniszter a Petőfi-háznál. A földművelési miniszter erdélyi útjában ma reggel hat óra-kor Zeyk Dániel és Sándor József főispán, Csathó alispán, Török Bertalan, Apáthy Péter és Kabos Ferenc országgyűlési képviselők társaságában Tordáról Segesvárra utazott s ott a telepítési megtekintése után kísérelével fölkereste a segesvári ut mentén a Petőfi-házat és emléket, ahol Haller Lujza grófné gyöngéd gondoskodása folytán pompás liget virul a nagy költő emlékei körül. A miniszter aztán visszatért Segesvárra s Tövisen át Budapestre utazott.

— A szultán jubileuma. Konstantinápolyból jelentik, hogy a szultán és a bolgár fejedelem között a szultán uralkodói jubileuma alkalmából melegehangú táviratváltás folyt. Ferdinánd fejedelem mély halálját fejezte ki a bolgár küldöttség jóindulatu fogadásáért. Az angol királynő is megköszönte a szultánnak azt a jóindulatot, amelylyel különkövetét, Fisher tengernagyot fogadta. A francia és a román küldöttség már elutazott. Fisher tengernagy ma utazik el Konstantinápolyból. A német, olasz és bolgár különkövetek holnap utaznak el.

— Az állami tisztviselők fizetésének emelése. A pénzügyminisztérium számvevőségi osztályában már elkészültek azzal a tervezettel, amely az állami tisztviselők fizetésének és nyugdíjának rendezésére vonatkozik. Kétféle tervezetet dolgoztak ki. Az egyik szerint az állami tisztviselők mindenike akkora fizetést kapna, amekkorát ugyanabban az állásban levő tisztviselő Ausztriában kap. Ez azonban olyan különbözetet jelent a költségvetésben, amire alap nem igen képzhető el ez idő szerint. Azért a miniszter rendeletére egy másik tervezetet is kidolgoztak. Ez is abból az elvből indul ki, hogy Magyarország tisztviselőinek alapfizetése elérje az ausztriai tisztviselők alapfizetését. A különbözetet azonban úgy akarja esőkenteni a régi és az új tétel között a miniszter, hogy egyes fizetési osztályokban csökkentsi a fokozatok számát. A fizetésemelés tervo ma és a legközelebbi jövőben azonban még csak terv marad. Két év múlva, ezerkilencszázkettedében azonban már a legnagyobb valószínűség szerint valóra válik. Ha nem egészen, legalább részben s azután aztán fokozatosan mind teljesebb mértékben keresztülvizsik, míg csak az egész nagy munka befejezve nincs.

— A közoktatásügyi miniszter itthon. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter nyári szabadságidejéről Dél-Tirolból ma reggel jó egészségben hazá érkezett. A miniszter még délelőtt hivatalába ment és átvette a minisztérium vezetését.

— Elismerés dr. Balogh Tihamérnak. Dr. Balogh Tihamér, a jeles író és ismert fővárosi orvos lemondott az állami felsőbb leányiskolánál elfoglalt egészség-tanári állásáról. Ebből az alkalomból a kultusz-minisztériótól a következő levelet kapta:

Tekintetes almási dr. Balogh Tihamér orvos urnak Budapestben. A midőn Tekintetességéd saját kérelmére azon megbízástól, melynek folytán 1879. óta a budapesti állami felsőbb leányiskolában az egészség-tanári kiváló sikerrel tanított, ezenel felmentem: készséggel ismerem el, hogy Tekintetességédnek ezen működése folytán a felsőbb leányiskolai nevelés és tanítás fejlődése körül, mint szaktárgyában uttörőnek, kiváló érdemei vannak s hogy írói működése által is azon iskolának, melynél működött, diszül szolgál, miért is 19 év óta lelkiismeretes buzgósággal és pontossággal végzett működéséért legmelegebb köszönetet mondom.

Budapestben, 1900. évi augusztus hó 9-én.

A miniszter helyett:
Zsilinszky államtitkár.

A levelet Szappan Vilmos, az állami felsőbb leányiskola igazgatója a mai megnyitói ünnepélyen szép szavak kíséretében nyújtotta át dr. Baloghnak.

— A szabadelvű pártklubból. Ma este újra megelénkülték a szabadelvű pártkör termei. A miniszterek közül Szöll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry, *Wlassics* és Darányi miniszterek is megjelentek a klubban és mindenfelől rokonszenvesen üdvözölték őket.

— Holub Emil egyetemi tanár. Prágából írják, hogy dr. Holub Emil, a hírneves Afrika-utazót, aki néprajzi és természetrajzi gyűjteményét iskolák között szétosztotta, legközelebb kinevezik a prágai egyetem a földrajz tanárává.

— **Katonatisztek monstre-tüntetésé.** A görög hadügyminiszternek keresve napjai vannak: a hadsereg tisztjeinek jórésze zavarogva tüntet ellene, a hadnagy és főhadnagy urak garázdálkodásaival pedig immár alig bír a görög políciá. A tüntetők majdnem mind a gyalogsághoz tartoznak s mert az előléptetési viszonyok az utóbbi időben felette kedvezőlenek lettek: az elkeseredés főképpen a hadügyminiszter ellen irányul. A gyalogosi tiszték egyuttal azt is követelik, hogy rangban egyenlőkké tessenek más fegyvernembeli tisztekkel. A kormány azt hitte, hogy erélyes fellépéssel elnyomja az egész mozgalmat és kilenc kápitányt a törvény által tartaléka helyzetetett. A Taleronban tartott díszbéd alkalmával óriási tüntetések voltak és Atén város parancsnokát és rendőrfőnökét, akik ez alkalommal nem léptek fel elég erélyesen, állásuktól elmozdították. A tüntetésekben való részvétel miatt 78. Aténban állomásozó tisztet vontak felelősségre. Ezek közül tizenhatot kéthavi fogháza ítélték, negyvenegyet büntetésből vidékre helyeztek át; a többiekét pedig, mint önhibájukon kívül való résztvevőket, felmentették. A kivánt célt azonban még sem érte el a kormány. A mult hó vége felé bankettel kapcsolatban országsszerte tüntetések voltak, amelyen alhadnagytól kapitányig minden tiszt, összesen körülbelül százhatvanon vettek részt. Különösen zajosan ünnepezték azokat, akiket büntetésből helyeztek át a vidékre. A legzajosabb volt a tüntetés Voloban, ahová Pszichasz ezredet küldték ki a zajongók lecsendesítésére. Az ezredes a botrányok megakadályozására éjjeli gyakorlatot rendelt el és ezt este tudatta az együtt vacsorázó tisztekkel, akik erre vonakodtak a parancsnok engedelmessé. A kormány most tábornokokból álló külön hadbírósgót szervezett, amely szigorú ítéletekkel akar véget vetni a mozgalmaknak. Lehet, hogy ez az eljárás egy időre újra helyreállítja a disciplinát, de a megesorult tekintélyt aligha sikerül egyhamar kiköszörölni.

— **A perza sah Budapesten.** A budai várkapitányság már megkapta az értesítést, hogy a perza sah e hó 24-én Budapestre érkezik. A sah fogadást már megkezdtek az előkészületeket és Löwenstein udvari szertartásmester ma Budapestre érkezett, hogy személyesen tegye meg az intézkedéseket. A sah részére a Hungária-szállónak ugyanazt a lakosztályt rendezik be, amelyben 1889-ben elődje lakott. A lakosztályt a királyi palota butoraival rendezik be. — Bécsből jelentik a következőket: A perza sah, mint most már véglegesen megállapították, e hó 20-án, csütörtökön este érkezik ide Marienbadból és ő felvétele vendégeként a Burgba száll. A sah 24-ig marad Bécsben, azután pedig három napra Budapestre utazik. Ha szép lesz az idő, délelőtt utazik el gőzhajóval, rossz idő esetén pedig vasutal.

— **Lueger Párisban.** A bécsiek szeretett polgármestere, a kiváló Lueger egy helyettes polgármester, egy községtanácsos és titkára kíséretében a hónap végén elutazik Párisba. Drumond ur ott lesz a pályaudvaron...

— **Erzsébet királyné svábhgyi szobra.** A Svábhgy legkiemelkedőbb pontján, a Jánoshegyen a főváros díszes messzelátót épített a régi rozoga, flagória helyébe. A messzelátónak művészi ékessége lesz Erzsébet királyné szobra, melyet köztadakozásból kíván felállítani a budai hegyvidéki Turista-Egyesület. Ebből a célból gyűjtést indított, melynek eredménye már is 1634 korona. Az elnökség folytatja a gyűjtést, melyhez a főváros is tekintélyes összeggel fog hozzájárulni. A királynénak így nemsokára maradandó emléke lesz a Jánoshegyen, melynek csucsáról ő felvétele oly sokszor gyönyörködött a festői kilátásban.

— **Egy püspök, aki a szocializmus ellen utazik.** Umberto király meggyilkolása után Bonomelli cremonai püspökben megfogalmazott az az eszme, hogy lélekgyógyító utra megen azokba az olasz kolóniákba, amelyekben leginkább elharapóztak a szocializmus és anarchizmus tanai. Bonomelli püspök a félrevezetett embereket vissza akarja terelni a „tisztességes gondolkodásmód” mezőire, ahol a hit virágai nyílnak. Apostoli körútt Zürichben kezdte meg, onnan Bazelbe ment, ellátogatott Németországba s végre Freiburgban állapodott meg. Mindenütt ragyogó ékességével küzdött a fölforgató tanok ellen. Lesz-e vajon foganatja? Ha igen, akkor nem mese a ráolvasás babonája.

— **Eltüntek Róma katakombáiban.** Rómából táviratozzák, hogy a katolikus diákkongresszus német tagjai tegnap kirándultak a katakombákba. Mikor visszatértek, azt vették észre, hogy két amerikai ültetőségű diák, akik a bajorországi eichstätti szeminárium növendékei voltak, hiányzik. A két szerencsétlen ifjú bizonyára eltért a katakombák labirintjeiben, melyek egész Róma alatt szétágaznak és ma délutánig még nem akadtak nyomukra.

— **Főveléti a Ludovikába.** A honvédségi Ludovika-Akadémiában szeptember 14-én és 15-én lesznek a főveléti vizsgálatok. Az előadások szeptember végén kezdődnek.

— **A radikális ifjak tgye.** A budapesti tudományegyetem tanácsa, mint megirtuk, július 26-iki ülésében az egyetemi ifjuságnak ugynevezett radikális pártját feloszlatta, a párt tagjait keményen megértő és az egyetem kedvezményeiből kizárta, vezetőit pedig két félévre az egyetemről elutasította. A párt tagjai e lesújtó és kegyetlen határozat ellen *Wlassics* Gyula közoktatásiügyi miniszterhez föllebeztek s kérényüket fölterjesztés végett az egyetemi tanácsos nyújtották be. A tudományegyetem új tanácsa, miután még hivatalosan meg sem alakult, csak a jövő héten fogja véleményes jelentés kíséretében fölterjeszteni a főlebezést. A párt tagjai különben már küldöttségileg kérték ügyük kedvező elintézését az államtitkártól, legközelebb pedig tisztelgini fognak *Wlassics* Gyula közoktatásiügyi miniszternél, aki azonban csak az egyetemi tanács újabb határozata után fog az ügyben véglegesen dönteni.

Egy félhivatalos kommuniké ma ez ügyben a következőket jelenti:

*Az egyetemi ifjak ismert fegyelmi ügyében a felelbezés még nem érkezett a vallás- és közoktatásiügyi miniszterükhöz és így a miniszter ebben az ügyben még nem dönthetett. Az egyetem rektora ma szóval azt jelentette *Wlassics* miniszternek, aki az ügy iránt felvilágosítást kért, hogy a felelbezés szeptember 2-ikán a tanácshoz beadott és annak tárgyalására a rektori beiktatás után azonnali rendkívüli tanácsülést hív össze. A miniszter kifejezte abbeli óhaját, hogy az ügy lehetőleg minél előbb döntés végett felterjesztessék.*

— **Spaun tengeri balesete.** Bécsből jelentik, hogy *Spaun* tengernagy, a haditengerészet parancsnoka, aki tudvalevőleg elesett a hajón és a lábán megsérült, kénytelen volt visszautasítani a német császárnak azt a meghívását, hogy Kiebel menjen, a német hajóraj-gyakorlatokra, mert lábát, mely időközben már meggyógyult, nagyon kell kimélnie. A német császár erre bárá *Spaun*t, aki elmaradását kimentette, a jövő évi hajógyakorlatokra hívta meg.

— **Horvát vendégseretet.** Ötven iglói diák annak idején *Cirkvenicára* rándult, hogy vakációjából néhány napot a szépen fejlődő horvát tengeri fürdőn töltsön. Ifjaink nem vártak ott semmiféle ünneplést, de néhány horvát suhanc gondoskodott róla, hogy a magyar diákok még sokáig megemlegessék a horvát vendégseretet. Az éretlen gyerkőcök megtámadták a magyar ifjakat és letépték nemzeti színű jelvényeiket. Az igazgató följelentette az esetet a horvát bálnál, aki a legszigorubb vizsgálatot indította. *Wlassics* Gyula közoktatási miniszterrel értesítést jött most Iglóra, hogy a tetteseket kipulathatják és megbüntették. A főcinkost, *Skomeca* Józsefet nyolc napi elzárásra ítélték. *Cirkvenica* község képviselőtestülete pedig közgyűlésén sajnálatát fejezte ki az eset fölött.

— **Budapest küldöttel Párisban.** Mint *Párisból* telegrafálják, *Márkus* József főpolgármester a kiállítás tanulmányozására tegnap odaérkezett. A főpolgármester ma meglátogatta *Lukács* Béla kormánybiztos és *Miklós* Ödön kormánybiztos-helyettes. Csütörtökre *Loubet* köztársasági elnök operaházi páholyába hivatalos. Mihelyt a székcs főváros hatóságának többi képviselői is megérkeznek, *Márkus* főpolgármester velük együtt látogatást fog tenni *Páris* város hatóságainál.

— **A 48-as honvédek igazolása.** Néhány évvel ezelőtt nagyon megkönyvitették a 48-as honvédek igazolását. Ha két tanu eskü alatt igazolta, hogy valaki 1848—49-ben valamelyik honvédesapában szolgált, nyomban fölverték az öreg honvédek közé, a nyugdíjra jogosultak sorába. Miután az igazolásnak ez a módja sok visszaélésre adott alkalmat, az öreg honvédek körében mozgalom indult meg, hogy az igazolásnak ez a rendszere töröltessék. A fontos kérdéssel az október 3-án Budapesten összeülő országos honvédegylet is foglalkozni fog.

— **Mennyit jövedelmez a Marconi találmánya.** Az angol kormány szerződést kötött *Marconival*, a drót nélküli táviratozás feltalálójával s ebből a szerződésből megtudjuk, hogy mint jövedelmez egy jórával találmány. A készülékkel mai formájában 100 méröldnyire lehet táviratozni. Minden egyes készülék után tizenöt éven át évi száz font sterlinget kap. Az angol kormány egyelőre 52 hajót szerel föl a Marconi-féle készülékkel. Tekintve, hogy az angol flotta körülbelül 800 hajóból áll, abban az esetben, ha minden hajón lesz Marconi-féle készülék, *Marconinak*, illetőleg a találmányát finanszírozó társaságnak majdnem egymillió forintot fog az angol kormány évenként kifizetni. Az angol hajókon eddig *Jackson* kapitány drót nélküli táviró rendszere van alkalmazva, de minthogy ezzel csak 20 méröldnyire lehetett táviratozni, föl-hagytak vele.

— **Halálózás.** Pécsről táviratozzák, hogy *Inczédy* Dénes, az ottani ciszterciarendű főgimnázium igazgatója ma este 57 éves korában meghalt. A boldogult kiváló tanferfiu hírében állt és mint országos hírű matematikus és csillagász is, tisztelt nevet vívott ki magának.

— **A naiv anarchista.** A Ravenusában elfogott *Calogero Turco*, akiről azt hitte a rendőrség, hogy eredetileg ő volt kiszemelve arra, hogy a monzai gyilkosságot végrehajtsa, nagyon jámbor ember. A vizsgálat során kitűnt róla, hogy ő csak operett anarchista, akinek minden szenvedése egy megtagadott fegyverviselési engedélyből származik.

Turco rovtott előéletű ember lévén, nem kapott fegyverviselési engedélyt. De *Turconak* kellett a fegyver, mert a ravenusai bányászok mind fegyvert viselnek. A szomorú és naiv ember ekkor elhatározta, hogy kimutatja a király előtt, hogy ő milyen jó ember s hogy ámbár *bánthatná* ő felségét, mégsem bántja. Irt hát egy hosszú levelet a királynak, melyben tudtára adja, hogy ő az a megbízható anarchista, akit az elvtársak avval biztak meg, hogy ölje meg a királyt. De ő azt nem teszi, mert ő jó ember s minden vágya csak az, hogy adjanak neki fegyverviselési engedélyt. Szegény királyt azóta megölte az igazi anarchista s most *Turco* megint nem jutott a fegyverviselési engedélyhez.

— **Világítás Kolozsvárt.** Nagy a panasz *Kolozsvárt*. A kincses városban ugyanis csodálatos gyakorlat honosodott meg a közvilágítás terén. Itt nem akkor gyújtják fel az utcai lámpákat, amikor sötét van, hanem a szerint, ahogy a kalendárium diktálja. A közvilágítás dolgát intéző városi alkalmazottak még ma sem jutottak annak tudomására, hogy nem mindig van világosság az éjjeli időszakban akkor, amikor a kalendárium holdas éjtel jelez. Igen sokszor, amikor felleges idő van, a hold csak a kalendáriumban világít, de nem a természetben. Ime például tegnap este is és egész éjjel sűrű fellegek borították az égboltot, de mert a kalendárium holdat jelez, ergo a közvilágítás intézői azzal a megnyugvással hajtották pihenőre a fejkét, hogy a n. é. közönség nem szorul az utcai világításra, mert hát a — kalendárium Holdat mutat. Így esik meg az, hogy különösen a külvárosi részekben levő utcákon egyetlen lámpát sem gyújtottak fel és volt ennek következtében sötétség olyan, hogy — amint mondani szokták — késsel lehetett vágni. — A lapok kikelnek a sötétség ellen s megrójják a hatóságot, amely mindent a holdra bíz és maga nem törődik semmivel...

— **A párbaj és a Czás.** A Czás is akciót indított a párbaj ellen, mint ahogy ezt az egész sajtó már réges réges escelekszi s az ő akciójának éppen olyan kevés lesz a haszna, mint a többi már eddig leirt és elmondott szónak. Azt írja ez az újság, hogy provokálni kellene a birodalmi törvényeszk ítéletét arra nézve, hogy vajjon a katonát, aki mindenképpen derék katona, szabad e megfosztani a rangjától azért, mert nem párbajozik. S a kormányznak is nyilatkoznia kell abban a kérdésben, hogy a keresztény elvokhez való ragaszkodás, amelyekkel a párbaj össze nem egyeztethető, lehetetlenül teszi-e azt, hogy valaki a hadseregben tisztit rangot szerezzen, vagy ha van már neki, hogy megtartsa.

— **Sommer operanékes — él.** Az osztrák lapok tegnap meleghangu nekrológokban parentáltak el *Sommer*t, a jónévi bécsi operanékest, aki már hosszabb idő óta betegeskedett. Az elsirattott operanékes ma önmaga cáfolta meg a saját halálhírét. *Borossól*ból táviratozott bécsi barátainak, hogy felgyógyult s nemsokára visszatér a színpadra.

— **A korosmáros biciklije.** Egy erzsébetfalvi korosmáros a napokban biciklin rohandt be Budapestre. Olyan gyorsan karikázott be az országúton, hogy észre se vette, hogy le van eresztve a vámsorompó s nekiment. Ezek után azt hinné az ember, hogy pozdorjába szakadt a bicikli is, meg a korosmáros is, pedig dehogy. A korosmáros kirepült a nyeregből, a bicikli fölfordult az összeütkezés után, a sorompó pedig kettőbe tört. Ha az a gyáros, akinek a biciklije a faltörő kos szerepét játsza ebben az esetben, plakátot rajzoltat a korosmárossal, a biciklijével és a sorompóval, nagy reklámot csinálhat a masinának. A vendéglőst különben följelentették a tanácsnak s most vele fizetik ki a sorompó árát. Az azonban, akinek a biciklije ilyen remeknek bizonyult, szívesen fizet.

— **A Podmaniczky-utcai szerelmi drámához.** *Steiner* Regina zongoratanítónő, a Podmaniczky-utcai szerelmi dráma sebesültje, tegnap gyógyultan hagyta el a Rökus-kórházat, amelynek négy héten át lakója volt. A szép leány testéből Réczey tanár szedte ki a golyókat s most teljesen ép és egészséges. *Heller* Hugó magánhivatalnok az Alkotmány-utcai fogházban ül s a napokban viszik ki a gyűjtőfogházba. *Steiner* Reginát holnap hallgatja ki az ez ügyben kirendelt vizsgálóbíró.

— **Leégett fogadó.** *Hamburgból* táviratozza tudósítónk, hogy *Aschaffenburgban* az éjszaka leégett a *Deutscher Hof*-fogadó. Egy *Döh* nevű rakétafelügyelő bennégett és két asszony holtestét is megszenvedő ásták ki a romok alól.

— **Magyar munkás — bajor kenyér.** Münchenben ez idő szerint nagyon sok az építkezés. Szükség van a munkás kézre. Ez éppen kapóra jött annak a negyven ezer építő-munkásnak, aki a budapesti építési válság miatt kenyér nélkül maradt. Egy részük tudniillik a bajor fővárosban jutott munkához, miután bebarangolta Magyarországot s mindenfelé hiába kopogtatott munkáért.

— **A chatam-squarei pince.** Ez a pince a Szabadság szerkesztőségére. A Szabadság pedig az anarkisták hivatalos közlönye, melyet egyik fővezérük Most János szerkeszt. Azon a napon, melyen feledhetlen király-nónk nemes szívét átfurta a gyilkos töre, egy német újságíró meglátogatta ezt a szerkesztőséget s tapasztalatairól így számol be:

A chatam-squarei pincebe, ahol a Szabadságot szerkesztik, bizonyos aggodalommal létem be. A szerkesztő egy padon feküdt s a kezét a feje alá tartotta. A többi munkatársak a királyné haláláról beszéltek.

Bemutatkoztam s megmondtam, hogy a merényléről akarok egyetmást megtudni.

— Szívesen felelek önnek — mondta Most János. Régen nem beszéltem olyan emberrel, aki a másik világból jött. Ugy-e a merénylőre alkotott véleményemet akarja tudni? Hát én nem látok abban olyan szörnyűséget. Mindennap megessék, hogy késsel megölnek egy embert. Lássá tegnap új meghalt egy asszony, a magzatja is velehalt. Megölte a gyár. Hát nem szörnyűség ez? A császárné egy fanatikus elvtársunknak esett áldozatul, de ez a munkás a társadalom baromi bánásmódjának az áldozata. Ezt a társadalmat senki sem vonja felelősségre. Azaz hogy mi felelősségre vonjuk!

Ez utóbbi szavakat Most valósággal rikoltva mondta. Sárga arca egészen kivörösödött s olyat ütött az asztalra, hogy a rajta levő poharak összezsúrtak.

— Nem félek, hogy az összes hatalmak egyesült erővel járnak el az anarchia ellen?

— Nem — felelt Most János. — Eljárni csak olyasvalami ellen lehet, amit ismerünk, aminek idő- és térbeli határai vannak. Miért nem járnak el a levegő ellen, a víz ellen? Lehet, hogy holnap mindnyájunkat elfognak, de ez még nem jelent semmit, mert megmarad az árnyékunk, vagyis az az ember, aki ki van jelölve a mi helyünkre. Mindegyikünknek van ilyen árnyéka s ez a hatalmak nem pusztíthatják el.

— **Vesztett kutya a bálban.** Nagy-Halmágyon a napokban az oláh intelligencia műkedvelői előadást és azután bált rendezett. Az előadás jó volt, a bálban se volt semmi hiba — éjfélig. Akkor azonban az egyik főrendezőnek, valami Zsold Nea urnak a kutyája a bálterembe rontott és egy esomé embert megharapott. Három nappal később pedig kiült, hogy a kutya vesztett. A megmaradt embereket már felszállították Budapestre a Pasteur-intézetbe. Nagybaj azonban az, hogy esetleg másokat is megmarat a kutya s azok széjjel mentek a bál után a vidékre, nem törődve egy-egy kis, alig vérző sebbel. Most sürgősen annak a kiderítésén fáradozik a hatóság, hogy nincs-e a bál alkalomra összeverődött társaságban még valaki, akit esetleg megsebzett a vesztett állat és aki még most se tudja, hogy a kutya tulajdonképpen vesztett volt.

— **Zólyom-Bucs pusztulása.** Óriási tüzvész pusztította el tegnap délután a Zólyombhoz közel fekvő Zólyom-Bucs községet. A tűz erős szél által élesztve elhamvasztotta az egész községet. A falu népének legnagyobb része a vész idején Zólyom városában vásáron volt és mire kazaértek, otthonuk helyén csak hamut, zsarátnokot találtak. Alig néhány ház maradt sértetlenül. Az iskola, a paplak, a torony sőt még a községi hid is a tűz martaléka lett. A pusztulás képe éirhatatlanul siralmas, mert a falu lakói legnagyobb részt földhöz ragadt szegény földművesek, és vasgyári munkások. A pillanatnyi nyomor enyhítésére Zólyomban már megindították a könyöröladományok gyűjtését.

— **Életuntak.** Ets Zsófia budapesti születésű 24 esztendő várrónó ma délután két órakor a Lukács-fürdő egyik kabinjában forgópisztolyal való löte magát és azonnal meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — **Binder Róbert** bécsi születésű 23 éves hivatalnok ma délután öngyilkossági szárdékből a Ferenc József-hídról a Dunába ugrott, de a halászköz még idejében kimentették. Most a Rókus-kórházban ápolják.

— **Rendőri hírek.** Farkas János veszprémi földműves kilenc éves Pista nevű fiával feljött a fővárosba. A kis Pista azonban eltűnt a Szent László-uton lévő lakásáról s azóta nem találják. A rendőrség keresi. — Az összekötő vasúti hid közelében egy férfi holttestét fogták ki a Dunából tegnapelőtt. Az új temető halottas-házába vitték, ahonnan — miután senki sem ismerte fel, — mint ingyenes halottat eltemették. — Tegnapelőtt történt, hogy Papp János napszámos az Üllői-uton egy kavicsal megrakott kocsi alá került. Az elgázoltat a Szent István kórházba szállították, ahol tegnap este kiszendetted.

— **A Telefon Hírmondó zeneestéje.** Ma, csütörtökön este előzetesnek és hallgatóinak szórakoztatására a Telefon Hírmondó zeneestét rendez. Esti 8 óráról 11 óráig egyházi és Hírmondó cigányzene-átviteli közvetít, melyet épp

oly tisztán lehet hallani, mintha csak a játszó helyiségben lennének. Közben fél 10—10-jga a beszélő újság szerkesztősége felolvastatja az est folyamán érkezett legújabb híreit és táviratait.

(x) **Iskolás fiúk és leánykák részére teljes főbérnemű kelengye** kapható (intézetek részére előírás szerint) a legszolidabb minőségben és jutányos áron Kertész Pálnál, Budapestben, Kerepesi-ut 44. szám alatt, a Népszínházzal szemben.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Stadler érsek pohárköszöntője.

Budapest, szeptember 5.

A zágrábi katolikus kongresszus mai diszülése után banketet rendezett és ott több egyházi méltóság és más előkelő résztvevők olyan pohárköszöntőket mondtak, amelyek kétségtelenekké tették a kongresszus egész tendenciáját. Nem volt eddig sem titok, hogy a kongresszust a Strossmayer-pártiak rendezték, akik vallásos törekvések helyett politikai céljaik szolgálatába terelték annak munkásságát. Egy került szembe már a mult ülésen a pápával a diakovári püspök, aki pedig köztudomás szerint nagyon kedvelt férfiú a Vatikánban. Ezért hívtattak meg Ausztria délszláv püspökei is a kongresszusra, melynek mai diszülésén a laibachi hercegérsek ült az elnöki székekben.

A mai banket már nyílt díesdítése volt a nagy-horvát ábrándoknak és maga Stadler szerajevói érsek hangoztatta azt az ideát, hogy Boszniát és Hercegovinát mielőbb bekebelezék az anyaországba. Ez maga is eléggé jellemzi a katolikus nagygyűlés célzait.

A mai diszülésről és banketről a következő félhivatalos táviratot kaptuk:

Zágráb, szeptember 5.

A katolikus kongresszus mai diszülésén Jeglics laibachi hercegérsek üdvözölte a kongresszust, mire Vrbanics György dr. a szociális kérdéssről érkezett és oly határozati javaslatot ajánlott elfogadásra, amely szerint a vallásos érzület fejlesztésével küzdeni kell az indifferentizmus és a materializmus ellen, mely továbbá a teljes vasárnapi munkaszünetet pártolja és ellenzi a föld felaprózását, követelvé az ingatlanokra való végrehajtás korlátozását.

Dr. Brestyenszky határozati javaslatot terjeszt elő, mely az egyháznak az állammal való egyenjogusítását és a vitás kérdéseknek konkordátum útján való szabályozását követeli. Az összes határozatokat elfogadták.

Délután 2 órakor a *üdvözlésben* 270 teretű banket volt. Jelen voltak többek közt Posilovics és Stadler érsek, Jeglics hercegérsek, dr. Matinics és dr. Krpacics püspökök, számos pap és néhány idősebb zágrábi polgár. Az első felköszöntőt gróf Kulmer Frigyes mondta a pápára és a királyra, kiknek benső viszonya megmutatja a horvát népek azt az utat, melyen haladnia kell. (Viharos zsvió-kiáltások közt a néphimnusz játszotta a zenekar.)

Második felköszöntőt Posilovics érsek mondta Kulmer grófra, a mire Kulmer köszönetet mondott és kijelentette, hogy ő újból visszatér a közéleti tevékenység terére, mert a horvát nép is visszatért az egyedüli helyes alapra, a katholicizmusra.

Neumann dr. (Eszék) a püspöki karra emeli poharát mire Posilovics, Jeglics és Stadler mondanak köszönetet.

Posilovics avval végzi tőszóját, hogy minden püspöknél az első követelmény az, hogy jó horvát legyen.

Jeglics hercegérsek felhívja a horvátokat, hogy információjukat a szlovénekre csak a klerikális, ne pedig a liberális szlovén sajtóból merítsék, mert az utóbbi rosszabb még a horvát liberális sajtónál is.

Stadler szerajevói érsek azt mondja, hogy ne! csak két óhajtatás van, *először is az, hogy Boszniát és Hercegovinát mielőbb bekebelezzék az anyaországba* és hogy a horvát népek mindig okosabb, hazafiasabb és szeretetteljesebb püspökei legyenek, mint amilyen ő (Stadler) és hogy mindegyik úgy szeresse népét, mint ő.

Brestyenszky a horvát összeháza emeli poharát és ennek egyesítésére. Végül Kukuljevics a kongresszus résztvevőit élte.

Strossmayer püspök ma délelőtt Diakovára utazott.

A kongresszus IV-ik osztályában, ahol a katolikus sajtó ügyét tárgyalták, heves jelenet fordult elő. Vucetics káplán erősen kritizálja a *Katoliki List* című egyházmegyei lapot és annak szerkesztőjét, Korenic-et, amit a szakosztály többsége nagy zajjal fogadott. A zaj még fokozódott, mikor Vucetics a lapnak egy példányát felszokozította. Fátyultak, kiabáltak, sokan nyelveket ütögettek és tapsoltak. A zürzavar csak nehezen csillapodott le.

Tónus.

— Jelenet. —

Li-Hung-Csang ma a következő táviratot küldte a londoni kínai követnek: *On egy haszontalan ember, ha nem veszi rá az angol kormányt . . . stb.*

Li-Hung-Csang: Majd adok én nekik!

Titkára: De alkirály, a diplomáciai érintkezés . . .

Li: Majd megmutatom én nekik, hogy mi az érintkezés. Azt mondják, hogy a kínai elmaradt ember. Hát én megmutatom, hogy olyan újítást hozok be a diplomáciai érintkezés hangjába, hogy megkékülnek tőle!

Titkár: Méltóztassék diktálni.

Li: Pétervári követünknek megy az első távirat, Irja: „Ön egy semmirekellő paccor . . .“

Titkár: De alkirály!

Li: Fogja be a száját. Majd adok én nekik tónust! *(Nekidühödök):* Irjon tovább!

Titkár: Mit?

Li: Irja: „Bécsi követünk! Ha a föld isten kalapja, úgy ön egy bitang gazember rajta, ha a vámegegyeményt meg nem csinálja. Ló“.

Titkár: Tessék?

Li: Irja: „Ló“.

Titkár: Talán Li? Li-Hung-Csang . . .

Li: Irja, ha lemond: ló! Különbön írja inkább: ökör. Tovább. „Párisi követünknek“.

Titkár (röhögve): „Tisztelt pimasz . . .“

Li: No lássa, már maga is megtanulta. Csak egy kicsit óvatos még. Irja bátran: „Mocskos varangy! Küldj jelentést a termérsől.“

Titkár: Megvan.

Li: Most gróf Bülow német külügyminiszternek írunk. Irja . . .

Titkár (előre röhög).

Li: Mit röhög?

Titkár: Képelem, hogy fogjunk ezt megszólítani . . . „alávaló barm . . .“ vagy „ön rothadt körte . . .“

Li: Mindig mondtam, hogy maga nem intelligens ember. Hisz ez nem a mi követünk! Irja csak bátran: „An Seine Excellenz dem Herrn Graen von Bülow . . .“

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A főváros szőlőtermése.** A székesfőváros tetemes költséggel mint a (homoki) szőlőtelepet tart főm Kőbányán, a maglódi-ut mentén. A szőlőtermést azonban a főváros nem szüretelt le, hanem fajokint és táblánként árverés útján eladja. Az árverést szeptember 18-ikára tűzték ki.

(*) **Zálogházak forgalma.** A budapesti királyi zálogházakban 1900. augusztus havában az üzleti forgalom a következő volt: *A bevárosi intézetben* felvettek 32.000 ingó tételt, 26.703 ékszer tételt, összesen 448.384 korona értékben; kiváltottak 29.111 ingó- és 24.168 ékszer-tételt 412.582 korona értékben. — *A terézvárosi intézetben* felvettek 19.479 ingó- és 23.584 ékszer-tételt 382.532 korona értékben, kiváltottak 19.374 ingó-20.854 ékszer-tételt 330.168 korona értékben.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** **Himfy dalai.** F. *Dömjén* Rózsa asszony visszaszerződött a Nemzeti Színházhoz és ma mutatkozott be a közönségnek a *Himfy dalai*ban, Berczik Árpád vigjátékában. *Dömjén* Rózsa asszony évekig volt ugyan távol a Nemzeti Színházról, de a közönségben kellemes emlékeket hagyott és ezek az emlékek ma este, a viszontlátás estején, rokonszenves, meleg fogadtatás kapcsán jutultak föl. *Dömjén* Rózsa Jolán szerepét játszotta és játékán alig lehetett észrevenni, hogy sok esztendeig csak a magánéletben szerepelt, mint a Nemzeti Színház volt igazgatójának, gróf Festetics Andornak a felesége. F. *Dömjén* Rózsa ma este újra elfoglalta régi helyét a színpadon és a közönség szimpáthiájában. Buzgószágának, intelligenciájának és kedves egyéniségének kétségkívül hasznát fogja venni az ensemble. Játék előtt Beöthy igazgató szíves szavakban üdvözölte. (á. e.)

** **Népszínház.** A Népszínház mindjobban behu-zódik az igazi évába. Színpadi csillagj egymástól felvonulnak s ezek sorában ma a legragyogóbbak egyikét, *Hegyi Arankát* láttuk a nyári szünet után először. *A Hoffmann meséiben* lépett fel s minden alkalommal, mikor ez a művésznő ezt a hírneves alkotását játssza, ma este is az igazi művészet gyönyörűségében volt része a közönségnek. A színpad telt ház hálás is volt ezért és az egész este végig zajos tapsokkal kísérte a remek alakítást. Az előadás megkezdése előtt *Fái Béla*, a színház titkára, — aki tudunkkal először jelent meg frakkban és fehér nyakkendő.

vel a lámpák előtt, — minden lámpalás nélkül jelen-tette, hogy Miklós szerepébe, *Z. Bárdy* Gabi hírtelen rosszullete miatt, *Kápolnai* kisasszony ugrott be. Az ambiciózus ifjú színész így megmentette az előadást s az est foyalmán — magamagát is. Az előadást *Vidor* kitűnő Coppeliusa, *Solymosi* pompás Spallanzanija, *Kovách* klasszikus inasa tette élvezetessé. *Kenedich* szövepen és hatással énekelte Hoffmann. (M—s.)

**** Pálmay Ilka visszavonulása.** Ujra meg újra felmerül a hír *Pálmay* Ilkának a színpadtól való visszavonulásáról. A diva éppen a *Budapesti Napló* utján mondta el legutóbbi íttelése alatt, hogy családi viszonyaira való tekintettel szándékában van a színpadtól való visszavonulás s most megismétli ezt a nyilatkozatát egy színdarab barátjához intézett levelében. Férjének, gróf *Kinszky* Jenőnek, ugyanis az a kívánsága, hogy hagyja el a színpadot. *Pálmay* Ilka legutóbbi népszínházi vendég szereplése alkalmával, *Szép Heléndán*, mindenkit meggyőzött róla, hogy művészi teletopontján vonul vissza, ha — csakugyan visszavonul. A levél különben megismétli azt a hírtünkét is, hogy a diva visszavonulása előtt körutat fog tenni mindazok a magyar színpadokon, amelyeken fényes karrierje közben játszott.

**** Darabváltozás.** *L. Komáromi* Mariska asszony betegsége miatt a Magyar Színházban *A Gésák* péntekre hirdetett előadása elmarad és helyette a *B. A. L. E. K.* kerül színre.

**** Nemzeti Színház.** *Helvey* Laura betegsége következtében az *Egér* pénteki előadásán *Pepa* szerepét *K. Gerő* Lina fogja játszani, ezuttal először.

**** A császár parancsára.** Berlinben több színház felvette repertoárjába a *Saint Germaine* című drámát, amelynek hőse egy Hohenzollern fejedelem. Egy külvárosi színházban éppen ma lett volna ennek a darabnak a bemutatás előadása, de a rendőrfőnök értesítette az igazgatóságot, hogy a császár eltiltotta a *Saint Germaine* színrehozatalát, mert nem tűri, hogy Hohenzollern vigyenek színpadra. Ugyanígy tilalom ment a többi színházhoz is.

**** A Városligeti Szinkör premierje.** A Városligeti Szinkörben pénteken, szeptember 7-ikén, eredeti bemutatás lesz. A *Képviselőjelölt* című énekes bohózat kerül először színre, amely a választási élet komikumait viszi a színpadra.

**** Hírek a Népszínházból.** Holnap csütörtökön kerül színre a Népszínházban a mult szonnan nagy látványossága, a *Robinson Crusoe* című színmű-ígyűrségi előadásul. Epp erre való tekintettel az igazgatóság úgy intézkedett, hogy a holnapi előadás *kiutalásán hét órakor* kezdődjék. Az előadásban közreműködnek *P. Lukács* Juliska, *Z. Bárdy* Gabi, *Kápolnai* Irén, *Szirmai*, *Németh* József, *Kiss* Mihály, *Kovács* Mihály, *Horváth* Vince, *Szabó* Antal, *Ujváry* és mások. *Bádn* Nelly, a Népszínház új tagja a jövő héten színrekerülő *Párisi élet* Gondremark bárónő szerepében fog először fellépni.

**** Vendég szereplés a Városligeti Szinkörben.** A Városligeti Szinkörben holnap, csütörtökön *A cigánybáró* kerül színre. *Saffi* szerepét *Soltész* Herman, a Magyar Színház tagja, *Camero* grófot pedig *Sarkady* Aladár, a pozsonyi színház tagja játszza.

**** Major J. Gyula** zenekademiáján javában folynak a beiratások s a jóhírű intézetnek már most is szépszámu tanítványa van. Major most is, mint ahogy az előző években tette, maga vezeti a tanítást az ének, zongora és zeneszerzési tanszakon s sokoldalú művészi és nyilvános tanári elfoglaltsága mellett is teljes odaadással, vezeti intézetét. Az idén kamarazene- és zenekari órákat is tartanak az intézetben, még pedig az esti órákban, hogy így az intézetben kívül álló zenekedvelőknek is lehetőségessé váljék, hogy ez órákra beiratkozzanak. Azonkívül érdekes újítás, hogy a zeneelméletet, összhangzattant és ellenpontozatot, több vidéki fiatal zenész kérésére, ezentul levelezés útján is tanítja. A beiratások egész szeptember hónapban át tartanak az intézet helyiségében (V., Váci-körút 16.).

**** Olasz operatársulat Berlinben.** A berlini udvari operában jövő hónap közepén egy a legkiválóbb olasz énekes erőkből szervezett operatársulat fog vendég szereplni. A társulat starja *Sembranch* Marcella.

**** Budai Zenekör.** A Budai Zenekör ötödik évi működését, *Eisvogel* Ferenc karnagy igazgatása alatt, e hónap 10-én ismét megkezdi. A női kar, melynek husz tagja van, minden szerdán, esti 1/2 óra — 7 óráig I. Krisztina-körút 121. szám alatt (I. em.), a férfiak, mely harminc tagot számít, minden szombaton, esti 7 órák, I. Koroná-utca 3. sz. alatt és a 40 tagból álló zenekar minden hétfőn esti 1/4 órakor ugyanott tartja próbáit. Évente nagy hangversenyt rendez a zenekör, mely a karokban részvételi szándékú új tagokat szívesen fogad. Jelentkezhetni a próbákban a karnagnál, vagy a titkárnál.

**** Énektanfolyam.** *Hartmann* Jenő, a jeles zongoratanár és zeneszerző énektanfolyamot nyit. A tanfolyamon operette- és operaszerepeket tanít és korrepetál. Jelentkezni lehet Nagyvárosház-utca 16. sz. alatt.

**** Vidéki színészet.** *Kiss* Pál színigazgató az idei évadra téli állomásul *Nagy-Becskereket*, nyári állomásul Eperjést nyerte el. *Kiss* a téli szonnan megerősítette társulatát. Igazgató-helyettesnek *Szabados* Lászlót szerződtette. A Városligeti Szinkör titkárá, naivának pedig *Mezei* Irmát, ki szintén a *Feld-léle* Aréna tagja.

EGYESÜLETEK.

(Az újságírók egyesületéből). A Budapesti Újságírók Egyesületének segítő-alap igazgató-tanácsa ma délután ílést tartott *Cziklay* Lajos elnökele alatt. Az igazgató-tanács a mai ílésen 520 korona segélykölcsönt és 90 korona segélyt szavazott meg.

Nyiltér.

Leghatásosabb
VASAS
Guber Forras
arzenes viz
vérszegénység,
női betegségek,
ideg-sörbeteg-
ségek stb. ellen.
Kapható az összes ásványvíz-üzletekben, gyógyszerárú drogeriákban.

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

Bajzafiné Putz Matild

a legjelentősebb és legismertebb tanítónő tulajdonosnője

Női szabászat és szabóság

részre oktatója személyes vezetés alatt szeptember hó 10-án veszi kezdetét. Előjegyzések naponta IV., Egyetem-utca 1. (Ferenciek-terő sarkán).

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A kis Ráchel odisszeája.** *Krakkból* táviratozák, hogy ott ma egy érdekes törvényszéki tárgyalást hiusított meg egy apáca kolostor főnöknője azzal, hogy nem jelent meg a tárgyaláson. *Weisz* Márkus, egy *wielickai* szatócs panaszt tett a bíróságnál, hogy *Ráchel* nevű kiskoru leánya megszökött s egy *krakói* kolostorban tartózkodik, ahonnan nem sikerül kiszabadítani. Közben a leány keresetét nyújtott be a bírósághoz az apja ellen, amelyben kérte a bíróságot, hogy meutsek fel az apai hatalomtól. Az apa ekkor tanukat jelentett be, akik igazolhatják, hogy leánya haza akar jönni szüleihez, de a kolostorból nem engedik el; kérte tehát, hogy a leányt szembesítsék a tanukkal és a szüleivel. A bíróság ezt el is rendelte s a mai tárgyaláson, amelyre a kis *Ráchel* és a kolostor főnöknőjét is megidéztek, kellett volna kisülni igazságnak. Amde a főnöknő nem jelent meg s nem jött el a kis *Weisz* Ráchel sem, akiről azt mondták a kolostorban a kézbesítőnek, hogy Oroszországban van. A bíróság most elrendelte, hogy a legközelebbi tárgyalásra a főnöknő elővezetetés terhe mellett jelenjen meg.

§§ **Áldási Imre pöre.** Három évvel ezelőtt történt, hogy *Aldási* Imrét kizárták a Magyar Athletikai Klubból. A fiatal ember ezért a becsületbe vágó határozatért a bünyefünet járásbíróságnál keresett elégtételt. *Pöre* eldőlte alatt afférja támadt *Mészáros* Tiborral, kinek segédei azonban becsületbíróságot kértek, hogy az döntsön, vajjon *Aldási* párbaiképes-e vagy sem. A becsületbíróság nemmel felelt erre a kérdésre, de *Aldási* a negyedik tízezered becsületbírósága elé juttatta a dolgot, amely viszont nem tartotta diszkvalifikált embernek *Aldási*-t. E döntés után a fiatal ember újra elégtételt kért *Mészáros* Tibortól, aki újból megtagadta az elégtételadást.

Ebből újra pör támadt, melyet ma tárgyaltak *Szilva* Géza aljárásbíró előtt. A panaszos *Aldási* Imre volt, aki becsületértéssel vádolta *Mészáros*-t. A zajos és izgatott tárgyalás során kihallgatták *Halassy* Pál nyugalmazott tábornokot is, aki az első becsületbíróság elnöke volt. Minthogy *Aldási* a negyedik tízezered becsületbíróságának határozatára hivatkozott, a tárgyalást a becsületbíróság ítéletének beszerzése céljából szeptember 19-ikére halasztották.

§§ **A gabona-elővétel nem uszora.** *Kolok* Mátyás endródi földműves megszorult pénz dolgában s *Pollák* Ignác gabonakereskedőtől harmincöt forintot kért kölcsön. *Pollák* megadta a kárt összegzet, de föltételül kikötötte, hogy *Kolok* tartozik neki aratás után nyolc métermázsza búzát szállítani négy forint ötvenkrajcárjával. Ugyanígy föltételül mellett adott kölcsön negyven forintot *Szmo* József gazdának is. A termés nagyon rosszul ütött be s a két ádós arra kérte hitelezőjét, hogy elégedjék meg a tőkével. *Pollák* a tőkén felül a differenciák kifizetését is követelte, mire a két gazda uszoravétségért följelentette a kereskedőt. A gyulai törvényszék azzal a megokolással, hogy a panaszosok időközben kiegyeztek a vádoltal s megbüntetését nem kívánták, de meg a gabonaelővétel nem tekinthető uszorának, fölmentette a vád alól. A szegedi tábla ezzel szemben kimondotta, hogy a buza-elővételi ügylet csak az uszora palástolására szolgál s mivel *Pollák*ot néhány évvel azelőtt több rendbeli uszoravétségért jogerősen elítélték hat heti fogházra, ezuttal két rendbeli uszoravétség miatt egy hónapi fogházal és kétszáz forint pénzbüntetéssel sújtotta. A kuria ma *Hieronym* Béla bíró előadásában okainál fogva megerősítette a törvényszék fölmentő ítéletét.

§§ **Csak egyes számban.** *Jókedvű* társaság ment végig a sátoralajhelyi *Széchényi*-téren, egy től éjszakán. Velük szembe jött dr. *Winkler* Lajos ügyvéd, régi ismerőse a társaság legtöbb tagjának.

— Szervuszatok számarak! — mondta nagy kedélyesen.

Egy vastag hang felelt a sötétben:

— Csak egyes számban tessék!

— Hja?! — mondta vissza az ügyvéd. — Hát szervusz számar!

A vastaghangú ur, *Karton* Zsigmond számtartó kivált a társaságból, odament az ügyvédhez s arcul ütötte.

A dologból így lett párba, melyben *Karton* súlyosan megsérült az arcán, úgy hogy nem is élhetett a visszalövés jogával. A sátoralajhelyi törvényszék *Winkler* drt hat heti, *Karton* négy heti államfogházal sújtotta, amit a kassai törvényszék tizenégy napra szállított le, míg a *Winkler*re kiszabott büntetést helybenhagyta. A legfelső bíróság még ennél is enyhébben taksálta *Karton* bűnét, mert *Losonczy* Ödön bíró előadásában ma nyolc napi államfogházra ítélt, míg ellenfelének büntetését érintetlenül hagyta.

SPORT.

• **Az agali futtatás.** Rövid a holnapi program is, de azért érdekes versenynap lesz Alagon, mint mindig, amikor jockeyversenyek dölnék el az urlovas pályán. Három versenyben előreláthatólag sok ló indul, különösen az eladók gátversenyében, melyben élénk hare lehet *Bandita*, *Dóra*, *Próba* és *Cleopatra* közt. Szép lesz még az urlovasoknak szánt *Mogyoródi* díj is, ha ugyan a gentlemanek egyetlen futásában akad elég lovas, aki lovagoljon. A győzelmet alkalmasint újra *Györgytallér* fogja aratni *Lelkem* ellen. A típek holnapra a következők:

I. *Dolly*—*Corvinus*.

II. *Redactor*—*Vendel*.

III. *Diomed*—*Geiszt-istálló*.

IV. *Dóra*—*Próba*.

V. *Györgytallér*—*Lelkem*.

VI. *Dallos*—*Satan*.

• **A bécsi „válság”.** Válságos híreket kezdtek regélni az osztrák Jockey-Klubról, melyeknek tegnapi este kellett volna megvalósulniuk azon a rendkívül közgyűlésen, melyet a karlsbadi versenypálya ügyében tegnapi összehívtak. A válság azonban elvonult s a Jockey-Klubnak a haza szála sem gürdült meg belé, mert kimondták, hogy az ideai deficit dacára megköti Karlsbaddal a szerződést a versenytérre vonatkozólag s hogy öt évig kötelezi magát a versenyeket fenn-tartani.

• **The Ramblers.** A bécsiek e néven európa-szerre ismert football csapatának döntő mérkőzésén a *Budapesti Torna Club* a következő tagokból álló csapatot állította ki: *Stobbe* I., kapuvéd: *Harsády*, *Gabrovitz*, hátvédék: *Serobák*, *Ordódy*, *Róka*, fedezetek: *Ray*, *Klebersberg*, *Mannó*, *Hajós*, *Minder*, *csatárok*. A *Ramblers* csapatában *Windett*, *Shyres*, *Wagner*, *Lowe* és *Foy* mint a cricketterek; *Ohofer*, *Leute*; *Roland*, mint a *W. Ath. Sport-Club*, azonkívül a *Zander-fivérek*, mint a *Forwärtis*, a többi játékos pedig a *I. Vienna F. C.* és a *W. F. C. 1898.* tagjaként fognak szerepelni. A nemzetközi mérkőzés 8-án, szombaton (Kisasszonynapja) délután 4 órakor lesz a csömöri-úti versenypályán.

• **Bécsi löversenyek.** Látászólag érdektelen a hoimapi program, melyek sok rajta a kisebb handikap és eladó verseny, egy futam mégis olyan érdekesség teszi, akár csak valami szenziációsabb verseny kerülne elődtésre. A 4000 koronás *Kladubi*-díj ez, melynek nem nagy díjáért a jövő több első klasszisú hőse fog futni; olyan lovak, melyeknek bizonyára nagy szerep jut a jövő év klasszikus versenyében. Indulni fog *Takaros*, *Lothario*, *Jubilee*, *Topaze*, *Galba*, *Carrasco*, el fog tehát dölni, hogyan aránylik *Lothario* a legjobb kancahoz, *Takaros*hoz, s ha csakugyan jobb nálánál, akkor alkalmasint *Lotharionak* fogják hivni a jövő évi Derby győztesét. Kétségkívül jól fog futni *Busento* is, mely tegnapi igen könnyen verte *Son-Souriret*. Az 5000 koronás állandó érdekletlen lesz, legfeljebb 3—4 ló indul érte: *Leader*, *Sandwich* és *Jablancia*. Nincs kizárva, hogy ebben a sorrendben is fogna beérkezni. A típek holnapra a következők:

I. *Cecilic*—*Valaki*.

II. *Honleány*—*Neleus*.

III. *Leader*—*Jablancia*.

IV. *Busento*—*Takaros*—*Lothario*.

V. *Destillateur*—*Ronny*.

VI. *Fenfeldi*—*Banda*.

VII. *Sári* volt a neve—*Strohfeuer*.

• **A bécsi és az agali löversenyek eredményéről** leggyorsabban a *Telefon* *Hirmond* utján értesülhet mindenk, mert a *Hirmond* kiküldött tudósítónak telefonjelentése alapján már a kora délutáni órákban olvastat fel részletes jelentést az egyes futakról.

TÁVIRATOK.

A délafrikai háború.

Pretória, szeptember 5. Delarey boer tábornok, hir szerint, behalt azokba a sebekbe, amelyeket Elandsriver mellett kapott. Halálának hírére Pretóriában nagy szomorúsággal fogadták, mert Delarey vitéz katona volt, aki e mellett mindig a legkíméletesebben járt el.

London, szeptember 5. A Reuter-ügynökség pretóriai levelezőjének távirata, mely a boeroknak a vasúti pályák szétrombolása céljából tett legutóbbi portyázásairól ad hírt, azt mondja, hogy a boerok, akik valószínűleg De Wett vezénylete alatt állanak, a vasutat az Oranje szabad államban két helyen, még pedig Kroonstadtól északra és délre szétrombolták. Elfoglaltak egy vonatot és szétrombolták a vasúti pályát Standerton mellett. Ez azonban újból helyre van állítva. Az angol csapatok összesen 19 élelmi szerrel tett köcsöt és 25 tüzérségi anyagszerekkel tett köcsöt vesztettek, de löszereket nem vesztettek. Ugyanannak az ügynökségnek egy másik távirata jelenti Graddoleból: Vasárnapi Bloemfonteinban nagy volt az izgalom, mert egy boer osztagt láttak. Hamilton tábornok már szombaton Tabanehuba vonult. A vízművek és Tabanehu közt ütközött volt.

Laurencio-Marquez, szeptember 5. Egy boer osztag Lydenburgból a svázi-föld felé vonul. Hir szerint egy erős boer kommandó áll Oshokban, Darketon közelében, Krogh vezénylete alatt. A svázi fosztogatják a boerok tulajdonát. (Reuter.)

Brüsszel, szeptember 5. Van Boschoelen, a transvaali ügyvivőség titkára, aki most érkezett vissza Transvaalból, a Petit Bleu szerint kijelentette, hogy beszélt Krügerrel és a kormány többi tagjával. Még most is reménykednek mindnyájan a győzelemben s a boerok karci kedve változatlan.

Maseru, szeptember 5. (Reuter.) A boerok Fouri vezénylete alatt Ladybrand feladását követelték, amit azonban megtagadtak. Erre a várost bombázták.

Maseru, szeptember 5. Ladybrand helyőrsége 150 ember. Ágyúk nincsenek. A helyőrség a városnak a hegyek felé eső részében van elhelyezve. A boeroknak 2—3000 emberük és tíz ágyújuk van. Két támadást már visszavert a helyőrség. A fölöment se reg megérkezését mára várják.

Fokváros, szeptember 5. A Reuter-ügynökségnek telegrafálják, hogy Ladybrand ostromát abbahagyták.

Huddersfield, szeptember 5. A Trade-Union kongresszusa kis többséggel elfogadott egy határozatot, amelyben kimondja, hogy a transvaali háborút a tőkepénzesek kozmopolitikus érdekében indították meg és hogy a háború következményei károsak a munkásosztályra.

Bécs, szeptember 5. A futtatásnál szerencsétlenül járt Millanich főhadnagy elhunyt alkalmából 6 felsegő az elhunyt atyjának, Millanichnak, az urakháza tagjának gróf Paar főhadsegéd által részvétét fejeztette ki. A rendkívül nagy részvét mellett ma végbement lemetésén Ottó főherceg is jelen volt.

A szultán jubileuma.

Konstantinápoly, szeptember 5. A szultán és a bolgár fejedelem között a szultán uralkodói jubileuma alkalmából meleg hangú táviratváltás folyt. A fejedelem mély hálóját fejezte ki a bolgár küldöttség jóindulatú fogadásáért. Az angol királynő is megköszönte a szultánnak azt a jóindulatot, amelylyel különkötvetét, Fisher tengernagyot fogadta. A francia és a román küldöttség már elutazott. Fisher tengernagy ma utazik el Konstantinápolyból. A német, olasz és bolgár különkötvetek holnap utaznak el.

Millerand beszéde.

Páris, szeptember 5. A gyarmattügyi minisztérium pavillonjában ma nyitották meg az angol kereskedelmi kamarák kongresszusát. Millerand kereskedelmi miniszter üdvözölte a megjelenteket és megjegyezte, hogy jelenlétek a legjobb válasz azoknak, akik visszavonást igyekeznek elhínteni a népek közt, melyek arra vannak hivatva, hogy egymást megértsék, és méltányolják és melyeket oly sok kereskedelmi érdek köt össze.

Tüntetés a helytartó ellen.

Teplitz, szeptember 5. Thurn községben tüntetések voltak a községtanács egy határozata miatt, amely elrendelte, hogy a község nagy ünneppel fogadja a helytartót. A lakosság beverte a polgármester házának ablakait s a községtanácsosok lakásai előtt is nagy zenebonát rendezett. A csendőrök szétverték a demonstrálókat.

A megnyírbált finn alkotmány.

Helsingfors, szeptember 5. A finn országgyűlés augusztus 27-én a császár elé terjesztett kérelmére, mely Finnország kormányzatának állítólag káros irányáról szólott, császári rendelet érkezett, mely főpontjaiban azt mondja: 1. A kérvény nem vétetik figyelembe, mert az országos alkotmány 51-ik cikkébe ütközik és rosszslását tartalmazza a törvényes módon tett adminisztratív intézkedéseknek. 2. Bobrikov fő kormányzó értesítette, hogy eljárása helyesnek és a császári utasítással megegyezőnek találta. 3. A finn szenátus a legközelebbi időben revideálja az országos alkotmányt abból a célból, hogy az országgyűlés hatáskörét pontosan körülhatárolja és kiegészítse azokat az intézkedéseket, amelyek az ügyeknek az országgyűlésen való tárgyalására vonatkoznak.

Katolikus egyetemi hallgatók Rómában.

Róma, szeptember 5. A katolikus egyetemek diákjainak nemzetközi kongresszusát ma délután Piarochio bibornok több püspök jelenlétében megnyitotta. Körülbelül 200 külföldi diák jelent meg, köztük 160 német, továbbá többen Svájból, Spanyolországból, Ausztriából és Magyarországból, azonkívül számos olasz diák. A francia diákok a legközelebbi napokban egy zarándokcsoporthal érkeznek. A pápa a kongresszus tagjait a Szent Péter templomban fogja fogadni.

A pestis.

Glasgow, szeptember 5. Hivatalos közlés szerint 13 pestisbeteg van a kórházban. Egy újabb esetben pestisyanu forog fenn. Megfigyelés alatt áll 111 ember, 2 gyanus esetben konstalták, hogy pestis nem forog fenn. A mai jelentés jelentékenyen kedvezőbb. A legfelsőbb egészségügyi tanács egy tisztviselője kijelentette, hogy véleménye szerint több halálozás nem lesz.

London, szeptember 5. A Reuter-ügynökség jelenti Buenos-Ayresből 3-iki kelettel, hogy ott egy pestisesetet konstalták.

Trieszt, szeptember 5. Miután Oroszország Odesszában megszüntette a vesztézárt a konstantinápolyi provenienciákkal szemben, az osztrák Lloyd ismét megindította Odesszával a rendes összeköttetést.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 5. (A második kibocsátása földhitelintézetű sorsjegyek húszára.) A 100.000 koronás főnyeremény 1298. sor. 4. számra esett; 4000 koronát nyert 1367 sor. 9. szám, 2000 koronát nyertek 2294. sor. 42. szám és 7823. sor. 26. szám. A törlesztési húszánál a 618, 635, 2067, 3100, 3899, 4407, 6638, 7926 sorsszámok húzattak ki, melyeknek 1—50. számai 200 korona névértékben sorsoltatnak ki.

Bécs, szeptember 5. A kereskedelmi és iparkamarák vámrétekezlete tegnap a gépek és vasuti eszközök vámtételeivel foglalkozott. Beható vita után némi módosítással elfogadták a javaslatba hozott vámtételeket és ezzel kapcsolatosan az előadó többi indítványát bizonyos gépek kedvezményes vámjára vonatkozólag.

Páris, szeptember 5. A világkiállítás keretében rendezett lókiállítás az idegen fajú lovakért első díjat nyertek: a) Tenyészmenekért: aranyérmét „Kohelau“-ért a magyar kormány. b) Kancákért: aranyérmét „Shaya“-ért a magyar kormány. Díjakat nyertek még ezek a magyar lovak: Furioso XXVI., Kohelau I., Gazlan, Moutbar, Northstar és Nonius, Ó-Baja, Plutó, Fautaszka, Shagya X., Shagya VIII., Balsam és Dureas.

Bécs, szeptember 5. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A határidő-forgalom ma valamivel élénkebb volt s az irányzat aránylag megszilárdult. A külföldről lanya árfolyamokat jelentettek. Buza és rozs megtartották tegnapi magasságukat, ellenben a takarmányárukban valamivel bágydább volt a hangulat, zab és tavalyi tengeri egy, ideit tengeri három fillérrel esett. Eladatok: buza őszre 7.80—7.79—7.81, tavaszra 8.26—8.25—8.27, rozs őszre 7.36—7.39—7.37, tavaszra 7.75—7.76, zab őszre 5.54—5.53—5.55, tengeri május—júniusra 5.25—5.22 koronán. Jegyeztettek: Zab tavaszra 5.85—5.86, tengeri szeptember—októberre 6.53—6.55, repce augusztus—szeptemberre 14.60—14.70 koronán. Felmondottak 1500 métermázsza rozset és 2500 métermázsza zabot. A készárúk piacán csekély vásárlási kedv mellett alig volt forgalom. Az irányzat általában ellanyhult, különösen buzában és rozsban, amely árúk a mult szombati árfolyamokhoz képest tíz fillérrel hanyatlottak. Zab öt fillért vesztett. Árpában nem volt ugyan fizet, de az ára nem esett, éppúgy tengeri is tartotta az árát. Kis részletekben eladtak: Buza 78 kg. 7.60 K. Pozsonyból, 77 kg. 7.45 K. Wartbergből; rozs 6.60 K. Balassa-Gyarmatról. Zár-latok maradtak: Buza őszre 7.39, tavaszra 7.78. tengeri május—júniusra 5.21, zab tavaszra 5.56—5.57 K. Egyebekben változatlan.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

M. Á. V. kör. A m. kir. iparművészeti iskola a művészeti ipar különböző ágaiban magasabb kiképezést nyújt hallgatóinak. Két évi tanulmányal bir ugy az általános, mint a szakoktatásban, amelynek tárgyai: díszítő szobrászat, plasztika, ötvösség, díszítő festészet, fametszés, rézmetszet, rézkare, sokszorosító művészet. Rendes hallgatók lehetnek, akik 15-ik évüket betöltötték, legalább 4 polgári vagy közép-tanodai osztályt sikerrel végeztek vagy megfelelő ismereteiket felvételi vizsgálatall igazolják, a rajzban vagy mintázásban némi gyakorlatossággal bírnak s esetleg a választott iparággal legalább két év már gyakorlatilag foglalkoztak; utóbbiak előnyben részesülnek. Beíratási díj 4 korona, tandíj félévénként 10 korona. A végzett növendékek önállóan üzethik a megfelelő ipart s három évi gyakorlat után letehetik az iparrajzi szakcsoporthal a felső nép és polgári iskolai tanképesítő vizsgálatot, esetleg folytathatják tanulmányaik a festészeti vagy szobrászati mesterszkolában.

H. Gy. Budapest. A Röck Szilárd-féle alapítványból csak olyan eselések részesülhetnek jutalomban, akik Budapestben szolgálnak. Egy-egy jutalom 100 korona. A pályázati kérvényt a gazda ajánlatával és erkölcsi bizonyítvánnyal fölszervele, annál a kerületi előjáróságnál kell beadni, amely kerületben a pályázó lakik. A folyamodás határideje: szeptember 12-ike.

D. L. Rómaszombat. Budapest: Erzsébet nőiskola (VI. Andrássy-ut 65.), orsz. nőképző egyet (IV. Zöldfa-utca 38.), Naschitz-féle felsőbb leányiskola (VI. Andrássy-ut 34.), vidéken pedig a következő internátussal egybekötött leányiskolák: Kassán, Lócsén, Mezőtúron, Nyitra, Pozsonyban, Sopronban, Szegeden stb.

S. F. L. Igen biztató dolog. De felettébb nehezes a verselés. Ugy látszik, nagy gyakorlatra van szüksége. Ezt a verset érdemes volna jobban megcsinálni.

R. E. Korneuburg. Horvát ismerősének igaza volt, Zrinyi Miklós, a szigetvári hős, tényleg a magyarhorvát Subic-Zrinyi nemzetségből származott. Lajos király idejében azonban a család a Subic-név mellőzésével már Zrinyinek írta magát.

Ösv. N.-né. Budapest. Barmikor jelentkezhetik a kórház igazgató-főorvosánál. El kell vinni magával a születési és erkölcsi bizonyítványait.

Dunapentele. 1. Olyan nevű orvost nem ismerünk. 2. Nem tartozik folytatni. 3. Carpentars (Franciaország) 4. Egy évi gyakorlat az ezredirodában. 5. Kérdezz meg eziránt a lapok szerkesztőseit.

Buzavirág. Irjon bizalommal a Rókus-kórház, a Veres Kereszt-s a Stefánia-gyermekkorház igazgató-hivatálanak. Ha van üresedés, be fogják rendelni orvos vizsgálatra. Magával kell hoznia születési és erkölcsi bizonyítványát. Elhatározása különben igen nemes és tisztelteméltó.

Bugyi. Dehogy nem válaszoltunk, csak ön nem olvasta. Azt írjuk meg, hogy a honvédelmi miniszterhez kell folyamodnia s mellékelni kell a jegyesek születési bizonyítványát, a völgyenai katonakönyvet, a szülők beleegyezési nyilatkozatát mindkét részről s mindazokat az okmányokat, melyek a kérvényt támogatják.

H. N. Orosháza. Szivesen válaszolunk a kérdésére, ha megírja, mit kíván tudni tőlünk. Mert a levelelőn senkinek sines tudomása a szerkesztőségben.

Sz. S. Hólas. 1. Felírja a vamaikat, mert csak a felvevőnek nem szabad elhallgatnia.

Schwartz Jenő. Szvierák Gizella.

Napirend.

Naplár. Csütörtök, szeptember 6. — Római katolikus: Zakariás pr. — Protestáns: Zakariás. — Görög-orosz: (augusztus 24.) Eutik. — Zsidó: Elul 12. — Nap kél 5 óra 10 percek. — Nyugszik 6 óra 14 percek. — A hold kél 4 óra 22 percek délután. — Nyugszik 1 óra 30 percek éjféltán.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A közoktatástügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

A igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

Közgyűlési tanfolyam megnyitása délután 4 órakor.

Nemzeti Múzeum. Természettajzi tár nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Iparművészeti múzeum állandó bazárja nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig, és délután 3 óratól 5-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum a városligeti iparsarnokban nyitva délelőtt 9 óratól 2-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oslop-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Földtan Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj nines.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 12 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti mintárai és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a hazai-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvényszerűség) V. Váci-körút 32. szám alatt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nyári este.

Mikor a nap minden erejét kiadta
És aláhanyatlak szép arany korongja,
Sötétlő szárnyával ekkor száll az est le
S körül a világot ellepi borongvá.

A tájat ilyenkor tündéreképcé becézi,
Regéket hord szárnyán a szép nyári este,
Félenken pislog föl egy-egy kicsi csillag,
Az égi takarón át utat keresve.

Künn a mezőn járok, óvatosan lépek
Harmatos mezei virágocskák mellett
S hallom: esti csöndben esküsznek egymásnak
A piaci virágok örök, nagy szeretmet.

Példát veszek róluk, hiszen engemet is
Olthatatlan szomjú, nagy szerelem éget
S búvós nyári estén hady fogadok én is
Egy szép virágzásának örökös hűségét.

Fabula János.

Yvette Guilbertnél.

A párisi kiállítás nem tökéletes. Mert hiányzik Yvette Guilbert. A Párisba ránduló idegen Sarah Bernhardtot, Réjanet, Coquelint kérdezi. Aztán érzi, hogy hiányzik valaki.

— És hol van Yvette Guilbert, a *parisienne*?

Egy újságíró felkereste a vöröshajú divát a felső Szajna mentén fekvő villájában. Az egyszerű, de esinős külsejű villa a Szajna egyik völgyének a zugában fekszik hatalmas tölgyek és gyümölcsfák között. A villa homlokzatán egy kis márványtábla aranybetűi csillognak:

Villa Schiller.

Mert Yvette Guilbert férjének Schiller Henrik a neve.

A szobák telve vannak emléklappokkal, képekkel, szobrokkal, a diva híres kortársainak a mellszobráival. Mindez ajándék, a hála jele egy-egy deris óráért. Ebben a kokett szalonban az ember bőségesen tanulmányozhatja a modern Páris humorát. Azaz, hogy tanulmányozhatná... Mert a diva odahaza csak háziasszony akar lenni és azért vendégeket ritkán fogad.

A villa terraszán egy gesztenyefa alatt pihent Yvette Guilbert anyja és férje társaságában.

— Bocssáson meg, hogy így fogadom, de nyugalomra vagyok elítelve. A zongorám is be van csukva. Pedig tanultam már a nyári dalaimat. Hiába-való fáradság volt... Pihenem kell. Még jani sem tudok. Lábam négy hónapon át voltak kötésben, izmaim bágyadtak és a hajam is szürkül. Hja, hét

hónapig betegnek, öt hónapig lábadozónak lenni nem tréfa olyan asszonynak, aki egyébként néhány hónap alatt négyszer teszi meg az utat Páris és New York között. Borzadok magamtól, mert teljesen megváltozottan érzem magamat. Pedig az orvosok azt ígéri, hogy megint olyan karesu leszek, mint voltam, ha egészséges leszek. Ami majdnem komikus. Mert hét hónap alatt háromszor mondták le lételemről az orvosok. De nekem most sincs reményem. Ha az embernek nem volna bátorsága, türelme és rezignációja, higgye meg, sosem énekelne. Összes szerződéseimet felbontottam. És nem is irok alá többet egyet sem. Elég volt a fáradozásból. Néha-néha talán énekelek majd, de csak a saját szórakoztatásomra. Pedig sok ajánlatot kaptam. Valaki azt akarja, hogy a nekem irt revueben énekeljek. Egy nagyon modern költő darabot akar nekem írni. Egy harmadik azt mondja, hogy komoly költeményeket szavaljak. De mit érek evvel a sok tervvel és javaslattal? Először arra gondolok, hogy mikor öltözhetem megint rendszeresen és mikor lesz az az idő, hogy ezt a sok párnát és hálókabátot nélkülözhetem. Nem fáj az a sok siker és dícsőség, amely most elmaradt, nem sóhajtok a tegnapi fölött, nem gondolkozom a holnapon, hanem hálával és szeretettel örülök a mánan. Ne nevessem a chansonette-énekesnőn, mert komoly. Az ember a boldogságot a lelkiismeretében és az otthon boldogságában keresse. A színésznő legyen szeretetreméltó, az egész világot bájolja el, de a szive legyen a férjé és a gyermekeié — ha vannak. Volt most sok időm, hogy gondolkodjam ezeken. A siker csak a hiúságot elégíti ki. A szív azoknál talál vigaszt, akiket szeret. A betegség alatt éreztem, hogy az egész *bumbum* csak egy lehellet...

Egészséges szeretnék lenni! Azután egy szép téli napon Párisba megyek a barátaimhoz és kinevelem a rikkancsokat, akik a boulevardokon világgá kürtölték a halálokat. És szeretni akarom továbbra is ápolóimat: anyámat és férjemet. Meg pihenni fogok sokáig, nagyon sokáig...

+ Egy orosz herceg sírja Debreceben.

A debreceni fűvészkertben még most is ép és évről-évre föl van hantolva annak az ifju orosz hercegnek a sírja, akit 1849-ben a debreceni csatában halálosan talált egy magyar ágyugolyó. Az elesett herceget nagy pompával temették el a városba vonuló oroszok s alapítványt is tettek a sírja gondozására. A 70-es évek elején azt beszélték Debreceben, hogy a sírt éjjel felásták, a halottal eltemetett ékszereket, érdemeleket pedig elrabolták. A híresztelés azonban nem volt igaz. Most ismét aktuálisá vált a debreceni fűvészkert bemehosodott sírja, mert a budapesti orosz konzulátus újabb intézkedéseket szándékozik tenni a sír tárgyában. Kérdést intéztek ugyanis Debreceen hatóságához, hogy vajon a sír kellő gondozásban ré-

szesül-e s oly helyen fekszik-e, hogy ott a család — ha nem is feltűnő emléket, — de egyszerű márványtáblát helyeztethessen a félszázados hantokra, mert az elhunyt herceg családjának néhány tagja betutazza Magyarországot s egyetlen nővére imádkozni szándékozik a régóta siratot ifju nyugvóhelyénél.

+ Japáni táncosnők. A párisi kiállítás területén épült *Exotikus színház* egy japán balletársulat mulattatja ujjában esténként a közönséget. A táncosnők nagybárra tizenöt-tizenhat esztendősek, de a legidősebb sinos több tizennyolcát. A zenekarban öt-féle hangszert játszanak, a hangszerek nevei: *Game-lan Goedjin, Rebab, Klomong, Gambong* és *Henong*; valamennyi apró harangooskák különféle összeállításra. A különböző hangszereket kombinációja és fokozása rendkívül szellemes és finom; harmonikus összehangzásuk lágy és andalító. A táncosnők mindjárt az első taktusok után rákezdnek a tánca, amely nagyjából titokzatos gesztusok gyors egymásutánja. Egy állóhelyükből csak alig mozdulnak el, csak a karuk „dolgozik”. És a párisi közönség ennek ellenére is napról-napra megtölti a színházat. Ennyi elég a japáni táncosnők dícséretére.

+ A pestis orvossága. Az indiai orvosoknak pestis ellen való küzdelmükben hatalmas szövetségük támadt. A londoni *Lancet* kalkuttai levelezője ugyanis azt jelenti, hogy ott sikerrel folytak kísérletek az iránt, hogy a szemüveges kigyó mérge ellene hat a pestisnek. A mérget glicerinnel vegyítik és úgy fecskendezik a bőr alá. Az első kísérleteket pestis-beteg majmokon végezték és minden esetben eredményel. A beoltott méréganyag aránylag elég jelentékeny volt. Bajos dolog magyarázatát adni annak, hogy miben áll a kigyóméreg gyógyító hatása s eddig nem is sejtik. Egyelőre csak az a biztos föltevés áll még, hogy a kigyóméreg hatásában a pestis mérgeinek éppen ellenkezője az emberi szervezetre nézve, ugy, hogy megsemmisítik egymást. Tudományos körökben érthető várakozással néznek a további kísérletek elébe.

+ Drága csipkék. Sokat írtak már azokról az értékes csipkegyűjteményekről, amelyek királynők birtokában vannak; kevésbé ismeretes azonban hogy Amerikában is vannak hölgyek, akiknek rendkívül pompás csipkegyűjteményük van. Az Astor-család csipkeit 1,200,000 koronára, a Vanderbiltékét 2,000,000 koronára becsülik. A világ egy városában sem vásárolnak annyi csipkét, mint New Yorkban. A pápának — úgy mondják — 3,500,000 korona, Viktória angol királynőnek 1,500,000 korona, a walesi hercegnőnek 1,000,000 korona értékű csipkéi vannak. A királynő nászruháját mesés szépségű drága csipkék díszítették, amelyek rendkívül magas összeget képviseltek.

REGÉNY.

QUO VADIS?

(7)

— REGÉNY —

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK

A vadszöllővel befuttatott kerti lugásban ült Pomponia Graecina, odasietett tehát, hogy üdvözöljék őt. Noha Pomponius házában Petronius nem volt állandó vendég, mégis ismerte őt Pomponia, mert Seneccánál és másoknál már gyakran találkoztak. Petronius csodálta e nő nyugodt, szomorú arcát, előkelő alakját, mozdulatait és választékos beszédmodorát. Csodálta és tisztelte őt, úgy hogy most is, miközben ismételtet köszönetet mondott a Viničiusnak nyújtott menedékkért, szinte akaratlanul is kicsuszott a száján a megszólítás: „domina”, pedig ezt sohasem használta, ha az előkelő római hölgyvilág akármelyik tagjával beszélt is.

Bár Pomponia Graecina elhagyta már az élet zenithjét, mind a mellett csodálatosan fiatalnak látszott; kis feje és gyöngéd vonásai voltak és dacára gyászruhájának és fájdalmasan szomorú arcának, olyan volt, mint egy egészen fiatal asszony.

E közben a kis Aulus Viničius, akivel még vidéki birtokukon nagy barátságot kötött, nagyban hívogatta a lapdajátékokhoz. A kis fiu után belépett a lugasba Lygia is. A repkény lugas levelei között és az arcan átsuhanó világosságban Petronius még sokkal szebbnek találta, mint az első találkozásakor. Valóban a leány nymphához volt hasonló. Petronius még eddigelé nem beszélt vele; felémelkedett tehát a székről, meghajította magát és a szokásos üdvözlés helyett ama szavakkal fordult feléje, amelyekkel Odysseus Nausi-

kaat üdvözlé: — Üdv neked, légy bár istennő vagy földi halandó, óh boldog a te atyád és tiszteletreméltó anyád és boldog a te testvéred!

Pomponia nagy tetszéssel hallgatta a világhi finom udvariaskodását. Lygia pedig nagy zavarában és pirulva hallgatott, szemeit mélyen lesütvén. Hirtelen azonban hamiskás mosoly kezdett játszódni ajka szögletében és úgy tetszett, mintha vonásain a leányos szemérem tusakodnék a vágygyal, hogy feleletet adjon. A vágy azonban mégis erősebb volt, mert hirtelen feltekintett Petroniusra és lélegzet nélkül, mintha betanult leckét mondana el, Nausikaa szavaival felelt: Sem az egyszerű, sem az egyszerű emberekhez nem vagy hasonló, óh idegen!

A következő pillanatban megfordult és elfutott, mint egy megrebent madárka.

Most ám Petronius volt a csodálkozás sora, mert egyáltalában nem várta, hogy a leányka, akinek barbár származásáról már Viničiustól értesült, szavaira homéri idézettel feleljen. Kérdő tekintettel fordult tehát Pomponia felé, de ez nem felelt neki, mert mosolygva nézett az öreg Aulusra, kinek arca büszkeségtől ragyogott. Aulus ugyanis, dacára ó-római előítéleteinek, amelyek elleneztek mindennemű görög kultúrát, mégis csak a görög műveltséget tartotta a társadalmi előkelőség csuespontjának és azért nagyon örvendett, hogy az előkelő világhi és római író, házában, melyet eddig barbárnak tartott, homéri verseket hallott idézni.

— Egy görög tanító jár házukhoz — szolt kis vártatva, Petronius felé fordulva — aki gyermekünket tanítja, miközben Lygia is hallgatja magyarázatait. O ugyan még csak egy kis vad őzike, de nagyon kedves kis őzike, aki mindnyájunknak a szívéhez nőtt.

Petronius a lugas levelein keresztül kitekintett a kertbe és figyelt a játszókra. Viničius levetette tógáját és csupán tunikában állva a magasba dobta a labdát, amelyet a vele szembenálló Lygia magasba nyújtott karjaival igyekezett elkapni. Lygia az első pillantásra nem nagyon tet-

szett Petroniusnak. Valahogy nagyon is karesunak találta. De midőn a tricinliumban szemtől szembe állott a leánykával, rögtön felismerte benne a rendkívülit. Észrevette és csodálta rózsás pírrel befutott, szinte átlátszó arcát, friss eszokra termett ajkait, azurkék szemeit, alabástromfehér homlokát, tömött, sötét haját, amely mint a borostyán vagy a korinthusi ére csillogott, hattyunyakát és bámulta egészen hajlékony, könnyed, viruló alakját. Olyan volt az egész leány, mint a fakadó május.

— Viničiusnak igaza van, — gondolta magában. — Es Chryzothemismen öreg már, óh, nagyon öreg! akár csak Trója!

A fiatalok félbehagyták a játékot és ide-oda sétáltak a kert kavicsos utain. A három alak a myrtusok és cyprusok sötétlő hátteréből, mint három fehér szobor emelkedett ki. Lygia kezén vezette a kis Aulus. Miután egy darabig sétáltak, lepihentek egy kópadra. A kis fiu azonban unatkozott itt, oda szaladt tehát a kristálytisztá vizű tóhoz, hogy a halakkal játszadozzék. Viničius pedig folytatta a beszélgetést:

— Igen — mondá halkán és hangja reszketett — alig hogy letettem a toga praetextát, besoroztak az ázsiai légikökb. Nem ismertem a várost, sem örömeit, nem ismertem az életet és nem ismertem, óh Lygia, a szeretmet. Tudom ugyan könyv nélkül Anakreon és Horácius nem egy dalát, de sohasem mernék versekben beszélni, midőn a szellem a csodálattól némává válik és az ember még saját szavait sem tudja megtalálni. Mikor, mint kis gyermek, Ausonius iskolájába jártam, ő arra tanított bennünket, hogy szerencsénk mindig csak attól függ, ha akarjuk azt, amit az istenek akarnak, és hogy így csupán rajtunk áll, hogy boldogok legyünk. De én azt hiszem, van egy más, egy sokkal nagyobb boldogság, amely nem függ a mi akaratunktól, mert ezt csak a szerelem adhatja meg!

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Az ipar az iparért.

Budapest, szeptember 5.

A kereskedelmi miniszternek abban a nagyszabású akciójában, amelyet a papiripar felségítése érdekében megindított, van egy momentum, amely mellett a sajtó szinte észrevétlenül haladt el, holott nagyú is erős igénye van a rokonszenves méltánylásra. A miniszter rendeletének arról az intézkedéséről szólnak, amely az állam támogatásának feltételeképpen megköveteli a papirgyártóktól, hogy összes üzleti gépeiket és felszereléseiket magyar gyártmányokból fedezzék. A rendeletnek ezzel a pontjával érdemes külön is foglalkozni, mert nem volna igazságos dolog, hallgatással mellőzni azt a nevezetes elvet, amelyet ezzel a kikötéssel Hegedűs Sándor az állami iparpolitikába bevitt. Ez az elv röviden úgy formulázható, hogy az iparpártolás nemcsak az állam és társadalom kötelessége, hanem az iparé magáé is, amennyiben más iparcikkek fogyasztója. És amennyiben az állam a maga kötelességét teljesíti az iparral szemben, gondoskodnia kell arról is, hogy az ipar is teljesítse a magáét. Ennek az elvnek szigorú, következetes megvalósítása nemcsak az igazság és méltányosság követelményét elégíti ki, hanem egyúttal a kormány iparpártoló akciójának nagyobb hatékonyságát, az egész vonalon való érvényesülését biztosítja, amennyiben az egyes iparágak érdekeinek istápolását a többinek a garanciája alá helyezi.

A miniszteri rendeletnek befejező részében rövid számszerű kimutatást közöl, amely igazolja, hogy ez az intézkedése már magánál a papiriparnál évenként százezreket jelent; a többi iparág-nál is megvalósítva milliókra rugó veszített hasznót fog az ország gazdasága részére megmeníteni.

Hegedűs Sándor rendeletének az értékét lényegesen emeli tehát ez az intézkedése, amely ismét azt tanúsítja, hogy a miniszter az ő nagyméretű iparpolitikájának kifejtésében jól átgondolt és minden részletre kiterjedő terv szerint halad s hogy semmisen kerüli el a figyelmét, ami koncepciójának teljességét, tökéletességét emelheti. Ennek a koncepciójának, amelynek egyik egészen egyéni sajátossága, hogy az állam és a társadalom erejét együttes harmónikus működésbe igyekszik hozni, nagyon beleillik a stílusába az a gondolat, hogy az egyes iparágakat nemcsak mint támogatásban részesülőket, hanem mint cselekvő faktorokat is bele kell vonni az iparfejlesztés és iparpártoló akciói érdekébe. Örömmel látjuk megvalósulni ezt a gondolatot, amelyet ezzel a jelszóval lehet kifejezni: *az ipar az iparért.*

Ipar- és kereskedelem.

Az Iparegyesületből. Az Országos Iparegyesület végrehajtó bizottsága tegnap délelőtt tartotta a nyári szünet után első ülését dr. Matlekovits Sándor elnökelete alatt. A bizottság örömmel vette tudomásul, hogy a király Kaul Jakab és Meltzer János matheói gyári munkásoknak ezüst érdemkeresztet adományozott s azt most az egyesületnek küldték meg kézbesítés végett. Azután a kereskedelemügyi miniszternek a magyar papiripar támogatása érdekében kiadott rendeletet a végrehajtó bizottság áttette a papiripari szakosztályhoz, amely azt a szeptember 13-iki ülésén fogja tárgyalni. Majd a hadseregnek főszerelési szállításaira vonatkozó pályázatokról szóló miniszteri leiratokkal kapcsolatban a bizottság szűkebb körű megbeszélésnek mondotta, hogy a szabad versenynek fenn tartott cikkek szállítására nézve az érdekelt iparosok egy értekezletre meghallgatásának. Ezen értekezlet előkészítésére a bizottság Ráth Károly kir. tanácsost kérte fel. A *Miskolcon* tartandó kereskedelmi kongresszusra a bizottság Ráth Károlyt és Gelléri Mór, az *Aradon* tartandó vendéglős kongresszusra Thék Endrét küldte ki. Matlekovits Sándor elnök utalt azokra a cikkekre, a melyeket Gelléri igazgató a párisi *kitüntetések* alkalmából előfordult tévedésekről az egyesület közlönyébe írt. Az elnök indítványára a bizottság kijelentette, hogy a magyar ipar érdekeit minden irányban teljes tárgyalósággal védelmező cikkek tartalmát helyesli és a kifogásolt eredményekben csak igazolva látja azokat az *aggodalmakat*, melyeknek az egyesület a *jury* hűnyos összehívására miatt annak idején már eléggé kifejezést adott. Apróbb folyó ügyek elintézése után az ülés véget ért.

A magyar lezártító- és pénzváltóbank tegnapi igazgatósági ülésében előterjesztett a folyó év első felére vonatkozó mérleg, mely az összes terhek levonása után a múlt üzletévi 277.446 K. 78 fillér elővétel betudásával 1.287.025 korona 34 fillér tiszta nyereséget mutat ki. A múlt év megfelelő időszakában 254.740 korona 86 fillér elővétel mellett 1.500.780 korona 16 fillér volt a tiszta nyereség, úgy hogy az év évi kereset, az átvetelek tekintetbe vételével, 213.754 korona 42 fillérrel kisebb a múlt évinél.

Mint az alábbi adatokból kitűnik, kedvezően gazdasági viszonyok és a nagymérvű üzletlenség a legtöbb üzletágban éreztették hatásukat; legnagyobb a különbség az értékpapír-számlán, hol a múlt évi 88.704 K. 54 f. nyereség helyett ez évben 13.447 K. 14 f. veszteség mutatkozik, továbbá a raktárüzlet keresményénél, mely az előző évinél 75.912 K. 43 f. rel kisebb. Az árusztály egyéb üzletágainak eredménye a múlt évinél valamivel kedvezőbb. A nyereség- és veszteségszámla részletes adatai a következők:

Nyereség: Nyereségmaradvány-áthozat 1899. évről: 277.446-78 K. (254.740-86 K.), nyereség külföldi váltókban és társas üzletekben 599.707-92 K. (77.727-36 K.), különféle nyereségek: bankosztály 10.246-18 K. (10.355-46 K.), árusztály 27.231-93 K. (9720-30 K.), jutalékszám: bankosztály 120.999-49 K. (146.388-76 K.), árusztály 99.246-27 K. (101.072-78 K.); kamatszám: a bankosztálynál — a passzív kamatok levonása után — 990.050-09 K. (1.044.697-86 K.), az árusztálynál 291.060-79 K. (205.672-46 K.) = 1.281.110-88 K. (1.310.370-32 K.). A budapesti és vidéki kóraktárak elért nyeresége, az összes költségek, valamint az előbbinél a szerződésszerű leírások és törlesztések, az utóbbiaknál pedig a befektetett tőke 5%-os kamatainak levonása után 197.142-11 K. (2.73.158-54 K.), a bank budapesti házáinak jövedelme január 1-től június 30-ig 55.634-04 K. (55.852-22 K.) = 2.128.965-48 K. (2.325.081-14 K.).

Kiadások: Adósszámla 229.086-90 K. (224.277-34 K.), tisztifizetés és költségszámla: bankosztály 421.404-46 K. (459.102-06 K.), árusztály — 101.051-24 K. (113.982-58 K.), kétes követelések számlája, bankosztály 16.000 K. (30.000 K.), veszteség értékpapírokon 13.447-14 K. (nyereség 88.704-54 K.) = 841.939-74 K. (827.300-98 K.), nyereség 1900. június 30-ig 1.287.025-74 K. (1.500.780-16 K.).

A betegsegítő pénztárak reformja. A kereskedelemügyi miniszteriumban ma állítják össze azokat a véleményeket, amelyeket az ország összes betegsegítő pénztárai és ipartestületei a betegsegítő törvényjavaslat tárgyában a miniszter kívánságára beküldöttek. A kereskedelemügyi miniszter a fővárost is megkereste, hogy a törvényjavaslat tervezetének dolgában nyilatkozzék, a főváros azonban mindez ideig még nem terjesztette föl véleményét. A beérkezett vélemények lényegükben alig különböznek egymástól és a miniszterium tervezetével igen szökes pontban éppen ellenkező álláspontot foglalnak el. A betegsegítő pénztárak különben újabb mozgalmat akarnak indítani a kereskedelemügyi miniszter egyik nemrég kiadott határozata ellen, amely szerint a be nem jelentett munkás betegsége esetén csak a munkaadót elleni folyamathoz kell kiharászni ügy jogerős eldöntése után teheti folyamathoz kárterítési igényét. A munkás e szerint, ha beteg és nincsen bejelentve, bár a be nem jelentésért a mulasztás a munkaadóját terheli, ettől való járulékait csak azután kapja meg, amikor a munkaadót utolsó fokban is megbírságotlák azért, mert a munkást nem jelentette be. Ez hat hónapig is eltarthat, amely idő alatt a beteg munkás, segítség nélkül, bajába belepusztulhat. A betegsegítő pénztárak ebben a pontban a régi gyakorlatnak visszaállítását fogják követelni.

Selyemgömbolyító gyárak. Ez évben három selyemgömbolyító gyár kezdi meg legközelebbi üzemét. Október hó elején nyílik meg a *győri* selyemgömbolyító és főnö hatvan orsóval. *Pancsován* az utjonnan épült főnök már átadták a bérlelnek. *Tolnában* pedig az új főnök szintén ez évben nyitották meg. Az állam által bérbeadott főnököt a vállalkozók tíz évre veszik ki, nem mint eddig egy-két évre, aminek jele az, hogy selyemiparunk és termelésünk egészséges alapra fektetve, további fejlődése iránta bizalmat Francia- és Olaszországban elnyertük.

Hajó-kiindulások. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnak a kiindulólok érdekében vasár- és ünnepnapokon Budapestről kivételesen reggel 8 órakor Visegrád-Nagymarosra menő és onnan 7 órakor visszatérő gőzöse az előrehaladt évadra való tekintettel folyó év szeptember 8. és 9. napjain fog utoljára így közlekedni. Az említett napon túl a fentemlített gőzös vasár- és ünnepnapokon is a közhírré tett hétköznapi menetrend szerint közlekedik, vagyis Budapestről délelőtt 10 órakor indul és egészen Dömösing megy, Dömösingről pedig esti 5 óra 30 perckor indul lefele s a hétköznapi menetrend szerint érinti az összes állomásokot.

Állatforgalmi korlátozás. Az osztrák belügyminiszter a sertésvesznek Ausztriában történt behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelét újabb a következő területekről tiltotta meg: Hajdu vármegye balmaz-újvárosi járásából, valamint Hajdu-Böszörmény, Hajdu-Nánás és Hajdu-Szoboszló r. t. városokból; továbbá Debrecen önálló törvényhatósági joggal felruházott város területeiről. Viszont a sertésvesz uralgása miatt a sertéseknek Beszterce-Naszód vármegye jádi járásából Ausztriába való bevitelét ellen érvényben volt tilalmat hatályon kívül helyezte. Ezenkívül sertésvesz miatt: Máramaros vármegye vissói járásából, a sertésorbanic miatt pedig: Liptó vármegye liptó-újvári járásából tiltotta meg a sertéseknek Ausztriába való bevitelét.

Vasutak bevétele. Az osztrák-magyar államvasutársaság bevétele augusztusban 5.190.968 korona

(+ 110.356 korona); áprilisi helyreigazítási többlet 100.857 korona. A déli vasut bevétele augusztusban 9.180.528 (+ 150.513); áprilisi helyreigazítási többlet 125.071 korona.

Fizetésektelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelenti: Lőb Adolf kereskedő Bécs, Patrias Lipót kereskedő Priwo, Weindling Schachne vegyeskereskedő Krakó, *Dugaeski* Sándor kereskedő *Essék*, Centi Jakab kereskedő *Andersdorf*, *Aumann* Ferenc *Illok*.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, szeptember 5.

A buzaüzletben megnyitáskor lanya ha hangulat. A malmoknak a vásárlástól való tartózkodása következtében nehezen fejlődött a forgalom és waggónárut csak néhány fillér árengedéssel lehetett eladni. Zárlat felé javult a vételkedv és néhány nagyobb tételt változatlan áron adhattak el. Forgalmomban került 44.000 métermázsa buza. Rozsban nyugodtabb volt a forgalom.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 79-5 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 250 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 79-8 k. 7 K. 60 f., 3800 mm. 79 k. 7 K. 77-1/2 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f. sárga, 150 mm. 78 k. 7 K. 65 f. kevert, 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f. kevert, 300 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f., 1000 mm. 78-5 k. 7 K. 65-1/2 f. felső, sárga, 150 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 1500 mm. 78 k. 7 K. 62-1/2 f., 1200 mm. 78 k. 7 K. 62-1/2 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 67-1/2 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77-8 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77-4 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 52-1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 10 f. úszkös, 300 mm. 77-5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77-8 k. 7 K. 50 f. úszkös, 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f. felső, 100 mm. 77-6 k. 7 K. 50 f. sárga, 300 mm. 76-5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 45 f. nyirkos, 100 mm. 77 k. 7 K. 45 f. kevert, 100 mm. 74-5 k. 7 K. 30 f. felső, 100 mm. 72-4 k. 7 K. 15 f.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77-4 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 57-1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 300 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 45 f., 200 mm. 75-5 k. 7 K. 47-1/2 f., 300 mm. 75 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 76-8 k. 7 K. 40 f.

Fehérmegyei: 1100 mm. 78-3 k. 7 K. 70 f. **Raktáraru:** 1000 mm. 76 k. 7 K. 30 f. (6). **Minősítési:** 3200 mm. 76-5 k. 7 K. 60 f. **Béskai:** 2772 mm. 75-3 k. 7 K. 45 f. **Sivára.** **Szab buza:** 3000 mm. 75 k. 6 K. 95 f. **Bánási:** 100 mm. 80-5 k. 7 K. 57-1/2 f. sárga. **Újvidéki:** 3000 mm. 75-8 k. 7 K. 42-1/2 f.

Pancsovai: 590 mm. 74 k. 7 K. 22-1/2 f., 1975 mm. 75 k. 7 K. 22-1/2 f., 4000 mm. 75-4 k. 7 K. 27-1/2 f., 1500 mm. 75 k. 7 K. 25 f.

Mind három hónapra. **Ros:** 100 mm. 6 K. 57-1/2 f. N.-Káta, 100 mm. 6 K. 75 f., 100 mm. 6 K. 90 f.

Zab: 150 mm. 5 K. 20 f. hibás. **Készpénzfizetés mellett.**

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktörzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség heklitörlőnként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig	
Tiszavidéki	6	75	7.15	7.30	79	7.65	7.80
"	"	76	7.30	7.45	80	7.75	7.90
"	"	77	7.45	7.55	81	—	—
"	"	78	7.55	7.70	82	—	—
Fehérmegyei	6	75	7.10	7.30	79	7.70	7.85
"	"	76	7.30	7.45	80	7.80	7.95
"	"	77	7.40	7.55	81	—	—
"	"	78	7.55	7.70	82	—	—
Pestvidéki	6	75	7.10	7.15	79	7.55	7.60
"	"	76	7.05	7.25	80	7.60	7.70
"	"	77	7.25	7.40	81	—	—
"	"	78	7.40	7.55	82	—	—
Bánási	6	74	7.15	7.25	78	7.65	7.65
"	"	75	7.35	7.40	79	—	—
"	"	76	7.35	7.45	80	—	—
"	"	77	7.48	7.55	81	—	—
"	"	78	7.65	7.70	82	—	—
Béskai	6	74	7.38	7.45	80	—	—
"	"	75	7.35	7.45	80	—	—
"	"	76	0.	0.	81	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	50 kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig	
Ros	uj előrendű	70-72	6.80	7.00
"	utórendű	—	—	6.85
Arpa	takarmány	60-62	5.85	6.05
"	égetni való	62-64	5.45	5.75
Zab	sörfőzésre való	64-66	—	—
"	"	39-41	5.45	5.85
Tengeri	6 bányási	—	6.15	6.40
"	másnémet	—	—	—
Repece	uj káposzta	—	15.45	16.95
"	bányási	—	—	—
Köles	"	—	—	—

A határidősítet folyamán a következő kötések történtek:
Buza októberre . . . 7.58—7.56—7.58.
Buza áprilisra . . . 7.99—7.97—7.98.
Rozs októberre . . . 7.01—7.—7.03—7.04.
áprilisra . . . 7.34—7.36.
Tengeri másjusra (1901.) 4.92—4.90—4.91.
Zab októberre . . . 5.25—5.24—5.25.
Repece augusztusra . . . —. —. —.

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Item (Buza októberre, Buza áprilisra, etc.) and Price (7.57 pénz 7.58 áru, etc.)

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with 2 columns: Item (Buza októberre, Buza áprilisra, etc.) and Price (7.56-7.57, 7.97-7.98, etc.)

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsdén az utolsó napok ármozgalma további elemeneteleket tett, ámbar a beérkezett külpolitikai hírek nem voltak igen kecsesgetők.

A helyi piacon Rimamurányi- és Jelzalogbank részvényekben volt lényeges emelkedés, jóllehet az összes többi, forgalomba került értékek is ármeyereségben részesedtek.

A déli tőzsdén ismét továbbra is a szilárdabb irányzat kerekedett felül, hol az internacionális értékek kivül a helyi papirok is élénk keresletnek örvendtek.

A valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtőzsde igen szilárd.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 688.—, Osztrák hitelrészvény 672.75-674.25, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 673.—675.—, Jelzalogbank részvény 436.—442.—, Rimamurányi részvény 647.—648.50, Déli vasut 117.—119.—, Salgótarjáni részvény 670.—korona.

A déli tőzsde tartott és kedvező. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 687.50-688.50, Osztrák hitelrészvény 672.—673.—, Osztrák-Magyar államvasut 672.—674.25, Jelzalogbank 442.—446.50, Rimamurányi részvény 649.—551.50, Kőztú vasut 617.—618.—korona.

Forgalomba került: 4%-os magyar koronajáradék 90.85, Salgótarjáni kőszénbánya részvény 670.—668.—, Városi villamos vasut részvény 291.—289.—korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 688.—, Magyar hitelrészvény 674.—, Leszámlító bank részvény 447.—, Rimamurányi vasúti részvény 645.75, Osztrák-magyar államvasuti részvény 613.50, Kőztú vasúalya részvény 613.50, Villamos vasut — korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemü — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bántási — korona, középszemü — korona, nagyszemü — korona, Disznózsir: budapesti: 58.—58.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 52.—52.50 korona, 3 darabos 55.—56.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos

korona. Szilvaiz: szlavóniai — korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnall való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde korlátolt maradt. Déli tőzsdén tartották az árfolyamok. Zárlat esendes maradt, Londonra és Párisra szilárd.

Bécs, szeptember 5. (Magyar értékek zárlata) 4%-os aranyjáradék 115.10, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 141.50, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.—, Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.50, Magyar leszámlító- és pénzváltóbank 447.—, Rimamurányi vasműrészvény 547.—, Magyar koronajáradék 90.90, 4%-os Magyar földteherm. kötvény 90.25, Magyar hitelbank részvény 686.25, Magyar nyeméremy kölcsön sorsjegy 160.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény 351.—, Magyar kereskedelmi bank 26.20.

Bécs, szept. 5. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/3%-os papírjáradék 97.60, 4%-os osztr. aranyjáradék 116.75, 1860-iki sorsjegy 132.25, Osztrák hitelsorsjegy 384.—, Angol-osztrák bank 276.—, Bécsi bankjegyesület 495.50, Osztrák-magyar bank 1704, Déli vasut 117.—, Dunagőzhajózási részvény 773.—, Dohányrészvény 296.50, Császári és királyi arany 114.2, Német bankváltók 118.17, 4 2/3%-os ezüst járadék 97.30, Osztrák koronajáradék 95.—, 1864-iki sorsjegy 194.—, Osztrák hitelintézeti részvény 670.50, Unionbank 554.—, Osztrák Länderbank 423.—, Osztrák-magyar államvasut 672.—, Elbavölgyi vasut 465.50, Alpeisi bányarészvény 478.—, 20 frankos arany 19.28, Londoni váltó 242.05, Bécsi Tramway Litt A. 294.—, Bécsi Tramway Litt B. 286.—, Lipót kohó —, Az irányzat gyengebb.

Bécs, szept. 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 670.—, Magyar hitelrészvény 686.50, Angol-Osztrák bank 276.—, Bécsi bankjegyesület 495.50, Union bank 555.—, Länderbank 423.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 672.—, Lombard 117.—, Elbavölgyi vasut 466.—, Északi nyugati vasut részvény 455.—, Dohányrészvény 297.—, Rimamurányi vasú 547.50, Alpeisi bányarészvény 477.5, Májusi járadék 97.60, Magyar koronajáradék 90.95, Török sorsjegyek 108.50, Német birodalmi márka 118.23, Napoleon ór 129.28.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 5. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde megnyitáskor barátságos volt, mert a Schlesische Zeitung föntartja a tőzsdetörvény reviziójára vonatkozó eredeti jelentését. Bányarétekek magasabb árfolyamoknál indultak, aminek a schalki bányák nagyon kedvező évi kimentatása is hozzájárult. Bankok ártartók. Vasutak nagyjából jól tartották magukat. Marienburgi és kelet-poros vasuti részvények kissé gyöngültek. A járadékpiaec esendes, de tartott volt. Később a bányarétekek kissé gyöngültek. Egyébként változatlan volt az irányzat. Magánleszámlitási kamatláb 4%.

Berlin, szeptember 5. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék —, 4%-os osztrák aranyjáradék 98.80, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 90.80, Osztrák-magyar államvasut 142.75, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 84.50, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.60, Alpeisi bányarészvény —, Disconto-Comandit 175.70, Általános villamossági Edison 220.90, Gelsenkircheni 194.75, Laura-kohó 203.75, 4 2/3%-os ezüstjáradék 96.00, 4%-os magyar aranyjáradék 96.30, Osztrák hitelrészvény 209.50, Déli vasut 26.75, Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.40, 4%-os uk oroz kölcsön 95.40, Török dohányrészvény 155.—, Olasz járadék 94.46, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 150.25, Harpeni 183.40, Az irányzat gyenge.

Berlin, szeptember 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 91.—, Magyar koronajáradék 96.30, Osztrák hitelrészvény 209.50, Osztrák-magyar államvasut 142.75, Déli vasut 26.80, Északi nyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegy készpénz —, Buschthuehndi —, Orosz bankjegy —, (Ultimo.) Lombard 216.40.

Hamburg, szeptember 5. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 96.40, 1860. sorsjegy 133.—, Déli vasut 27.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 98.70, Osztrák hitelrészvény 206.—, Osztrák-magyar államvasut 142.65, Olasz járadék 94.20, 4%-os magyar aranyjáradék 96.10, Az irányzat javult.

Frankfurt, szeptember 5. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 97.05, 4%-os osztrák aranyjáradék 98.80, Magyar koronajáradék 90.90, Osztrák-magyar bank 121.30, Déli vasut 27.20, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.63, Bécsi bankjegyesület 124.15, Villamos részvény —, 3%-os magyar aranykölcsön 77.20, 4 2/3%-os ezüstjáradék 96.60, 4%-os magyar aranyjáradék 96.40, Osztrák hitelrészvény 210.30, Osztrák-magyar államvasut 143.30, Északi nyugati vasut —, Bécsi váltóár 84.50, Párisi váltóár 813.25, Unionbank —, Alpeisi bányarészvény 240.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.)

sitójának távirata.) Arfolyamok januárra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 209.50, Osztrák-magyar államvasut 142.75, Déli vasut 26.90, Osztrák aranyjáradék —, Olasz járadék 94.60, Laura-kohó 205.50, Harpeni 182.25, Discont —, Alpeisi —, Bécsi bankjegyesület —, Az irányzat csöndes.

Páris, szeptember 5. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 715.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 99.—, Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járadék 101.07, Ottomanbank 543.—, 3 1/2%-os francia járadék 102.25, Alpeisi bányarészvény —, Déli vasut 143.—, 4%-os magyar aranyjáradék 97.—, Párisi bankrészvény 113.20, Olasz járadék 93.65, Francia törleszt. járadék —, Osztrák földhitelintézeti részvény 1240.—, Török dohányrészvény 325.—, Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 5. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 96-97 fillérig, Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm való súlyban 95-96 fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 96-98 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, Közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) 96-97 fillérig, Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 95-96 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 95-96 fillérig.

Sertéselésztszám 1900. szeptember 3. napján volt készlet 38.245 darab. — 1900. szeptember 4. napján felhajtott 1215 darab. — 1900. szeptember 4. napján elszállított 374 darab. — 1900. szeptember 5. napjára maradt készletben 39.086 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, szeptember 5.

A depresszió — megtartva helyzetét — délfele terjeszkedik és erősen süllyeszti a légnyomást a kontinens keleti felében, míg a maximum nyugaton helyeztél megtartani igyekszik. Az idő egyébként tegnap még a maximum hatása alatt — nagyjából száraz és felhőtlen volt. A hőmérséklet egy kissé emelkedett.

Nánunk a délkeleti határmegyék kivételével — ahol szórányosan esett — az idő általánosan derült és száraz volt.

A hőmérséklet az éjjeli órákban egyes helyeken 4-5 fokig, míg a nappali órákban 20-22 C. fokig emelkedett. Kilitás: Hűvös és helyenként de inkább csak az ország északi felében esős idő várható.

Vizállás.

Table with columns: Location (Inn, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mera, Száva, Szamos, Krassna, Latorca, Laboreca, Ung), Measurement (Szept. 4. méter, Szept. 5. méter) and Water Level (Tisza, Ondova, Topolya, Bodrog, Sajó, Hornád, Berettyó, Körös, Maros, Temes, Bóga).

Advertisement for Kwizda Ferenc János, featuring an image of a cow and text about agricultural products and services.

Advertisement for 'ANKEK' life and annuity insurance company, listing financial details and contact information.

Advertisement for Stahel és Lenner trieurgyár, featuring an image of a horse and text about agricultural machinery.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nyári szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. szeptember hó 6-án.

A vasyáros.

Színmű 4 felvonásban Irta Ohnet György. Fordította Fáy J. Béla.

Személyek:

Baauléoné	Lendvayné Sophie, neje	Nagy I.
Claire, leány	Török Derbaly	Mihályfi
Octave fia	Dezso Susanne	Ligeti J.
Bligny herceg	Gáspár Moulinet	Ujházi
Préfont báró	Hetőnyi Athenais	Maróthy

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. szeptember hó 6-án.

Fedák Sári és R. Réthy Laura vendégfelléptével.

Három pár cipő.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Berla A. Fordította Toldy N. Ferenc. Zenéjét szerzte. Milliccker K.

Személyek:

Stangelmayer	Gál Kudelmudel	Nikó
Klára, neje	Kalmár Koplavecz	Szathmáry
Nachtfalter	Balassa Kunigunda	Rostagny
Éder Laura	Réthy Flink Lőrinc	Gyöngyi
Wappenknopf	Bihari Lény, felesége	Fedák
Masksprudel	Nánásy Flitterglanz	Berzötei

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. szeptember hó 6-án.

Robinson Crusoe.

Látványos színmű 3 felvonásban és 10 képben. Irta Pierre Decourcelle. Fordította Komor Gyula. Zenéjét írta Bokor József.

Személyek:

Robinson	Szirmai Jim	Szabó
Spargoletti	Kiss Tom-Nitech	Ujvári
Péntek	Kovács William	Kápolnai
Trevelyan	Horváth Suzanna	Eötvös St.
Peterpatt	Németn Betty	Bárcy G.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. szeptember hó 6-án.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzte Gustavo Kerker.

Személyek:

Fronson	Sziklai Córa	Margó
Harry	Ráthonyi Kenneth	Giréth
Kurt	Boross Blinky	Vidor
Snifkins	Mátrai Fifi	Ledófsky
Twiddles	Béthy Gray	Radványi

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1900. szeptember hó 6-án.

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön. Kezdetre 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Csütörtök, 1900. szeptember hó 6-án.

Felfordult világ.

Fantasztikus operette 3 felvonásban. Írták Blum és Tócsé, fordították Makai és Molnár. Zenéjét szerzte Serpetta. Kezdetre 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Csütörtök, 1900. szeptember hó 6-án.

A cigánybáró.

Operett 3 felvonásban. Zenéje Strauss J.-tól. Kezdetre 7 órákor.

A nagyérdemű utazó közönség szíves figyelmébe ajánlva

Putzer György

éttermel,

a mai kor igényeinek megfelelően ujjonnan átalakítja.

A pince éttermekben Dénes Pista jó hírnevű zenekara hangversenyek.

Számos látogatást kér

Putzer György

vendéglős.

Lukács-Schuk Anna

Zongora-iskolája

Budapesten, VIII., József-körút 36. (lift)

Rendszeres kéz- és ujjgymnasztikával egybekötött, legjobbknak bevált tanmódszer.

Tanítványok felvétele, naponként

11-től 5 óráig.

FOLIES CAPRICE.

9 órákor Ma 9 órákor

Der Hausjude.

10 órákor 10 órákor

Szenzációs újdonság!

Ügyvédek alkonya.

Eredeti magyar bohózat. Irta egy ősjogász. Rendező: Rott Sándor.

11 órákor 11 órákor

Hotel Narrenhaus.

Bohózat. Irta: LEITNER H.

SISTERS VALERIE

angol ének- és tánc-duettisták.

IDEN Színház
Fantasztikus látványosságok. Vendég szereplők. Összejáték a Somossy mulatóban Ma és mindennap este 8 órákor

Szenzációs előadások.

2 monstre előadás 2

1/4-kor délután mérsékelt helyárak 8-ór.

Ujdonság! Ujdonság!

A RÉMES MŰTEREM.

Kerner és Amoros ang. társ. ered. némajátéka. Az illuziók palotájában. Az árnyék ország. Kerékparóza a lovagokban. Trudy Brigand páratlan gondolatvilágával. Electro Motor Bioscop. Óriási ékkövek. A csodaszínház. Grandes fontaines lumineuses stb. stb.

NEMETÁLFÖLDI KIRALYI

CARRÉ-CIRKUSZ

Carré Miksa igazgató.

Ma csütörtök, szept. 6-án, este 7 1/2 órákor

nagy előadás.

Fellépnek csakis elsőrangú művészek, valamint Mr. Jules Seeth a világhírű

oroszlán-idomító

20 az ő kizárólag him oroszlánjai, 20

a melyeket Menelik abessziniai király ajándékozott.

Holnap pénteken, szept. 7-én este 7 1/2 órákor nagy dísz

jutalom előadás, Mr. Jules Seeth a világhírű oroszlán idomító javára.

Helyárak a rendesek.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Szerdán, szeptember 12-én visszavonhatlanul utolsó előadás.

Zongora

hangolását kiváló szakmunkások által végezteti

2 frtéért

Sternberg Ármín

és Testvére

cs. és kir. udv. hangszer-gyár

zongora-osztálya

Kossuth Lajos-utca 22.

Károly-körút sarok. Zene-palota.

Ugyanott hírneves gyártmányú zongorák és

piánók kedvező üzleti feltételek mellett is kaphatók.

Vámos Gizella

államilag képesített zenetanár

zeneiskolájában

a beiratások folyamatosan vannak. Beiratkozni lehet naponta d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig az intézet helyiségében Erzsébet-körút 8. szám 1. em. (a New-York palota ellenében.)

Tanzsok: ének, zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, cimbalom, fuvola és citera.

Beírási díj: 4 korona. — Tandíj az énekre 14 korona, a többi tantárgyra 10 korona havonta.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Felnőttek számára esti tanfolyam.

Kőbányai Polgári Serfőző

RÉSZV.-TÁRS.

Páris 1900: Grand Prix. Budapest 1896: Diszkoklevél.

Arleszállítás!

A „MERCUR“

BANK- és váltó-üzlet részvénytársaság

(eddig V., Dorottya-utca 12.)

összes irodahelyiségeit **IV. ker., Váci-utca 37. sz. alatt épült** saját palotájába helyezte át.

Félreértések elkerülése végett kijelentjük, hogy semmi más helyen üzlethelyiségünk avagy fiókjaink nincs. és irodáink

csak IV., Váci-utca 37. sz.

alatt vannak.

„Mercur“ bank- és váltó-üzlet részvénytársaság.

Gummi

Válodi parisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.

Gummi és halhólyag tucatonként . . . 1 frtól 6 frtig
 Parisi női szivacska 2 „ 6 „
 Irrigator 1,80 „ 6 „
 Eredeti pessarium oclivum (Poliporus) Menzinga tanár szerinti vesztővel 1,80 frtól 2,50 frtig. Szabad. havibeli elemi kötések „Diana-G“ 3,50 frtól 4 frtig. — Gyümölcs-nyári arának 2 frtól 10 frtig. 10 frtnyi megrendéssel 15% Arkedvozmény.

Megrendelések pontosan és diszkrétan eszközlöttek. cs. és kir. szab. közszer-gyártó

KELETI J. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Szűz Mária szobor. A. Argyezkek ingyen szállításban

Nagyon praktikus utközben. Rövid használat után nélkülözhetetlen. Egészs. hatós. megvizsgálva. (Bizonylat Bécs 1887. július 3.)

Saiz's Kalodonit

legjobbnak elismert fogtisztító szer

rövid használat után alaposan eltávolítja a szájban bibeletlen nagy számban képződő, az inyen és fogakon lerakódó ártalmas gombákat (fogkövet) stb. erősíti az inyet és a fogakat, és elősegíti a legkésőbb aggkorig a jó emésztést és egészséget.

EMPIRE legjobb **IROGÉP.**

Veszélyképrőltség: „Fairbanks“ mérleg és gépgyár r.-t. Budapest, Andrássy-ut 14. szám.

PAPÍR KARPIT GYARI RAKTAR
 VII., Erzsébet-körút 23.

Zimmermann Bernát
 festő és mázólo

Budapest, VII. Almásy-tér 16. Magyar, francia, angol és német papír-kárpitok saját raktára

• legnagyobb és legmodernebb választékban. •

HAZAI IPARTERMELŐK ISMERTETŐJE.

Ruházati ipar.
 Egyévi önkéntesek egy-nrúnt és felszereléseket legelőgásában és a legelőgásban beszerezhetik **Tiller Mór és Társa** cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest. Argyezkeket ingyen küld a cég.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathely.
 Gyárt nyers, fehérített és színes pamutárakat.

Első magyar pamut-tesztör és balata hajtásig-nyár. Levy James. Pozsony.
 Elsőrendű szin-borszjak, pamut-és kenderfelhúzószjak.

Gyapjuzsövő szövetkezet, Nagydisznó. Legjobb halinapozó, láb-pokró, lábszöveg és katonatákaró gyártása.
 Megrendelések a nagydisznói gyapjuzsövő-szövetkezet áruházi raktárához, Temesvárotól intézendők.

Wolfner Gyula és társa gyapjuzsós Ujpest.

Herceg testvérek részvényári Péc.
 „legjobb és legelőgás be-vásárlási forrás“ beszerezhető náluk az összes szőgyártó, kárpitos, nyerges és kőestépitkezési cikkek. Galvanizálnak, nikkeleznek, aranyoznak, ezüstöznek bármily kicsiny és nagy tárgyakat, mindezek a leggyorsabban és legpontosabban eszközlöttek. Raktáron van dus választékban: bel- és külföldi nemezes, kél- és izzasztók, szóval az összes a szakmába vágó cikkek.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára Mosonban. Főraktár: Budapest VII., Váci-körút 57/a. „Hungaria-Drill“ és mindennemű gazdasági gépek.

Hírman Ferenc fémöntő és ércnyár gyár. Budapest, VII. Csányi-u. 9.
 Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság Budapest. Ajánl: Gépeket készen vagy ércet feltésére; kereszteléseket és kerékeket; kéregöntésű hengereket és gölyös zúzó-malmokat; Hengerezéseket és egész malomberendezéseket; Gépeket papir, farost és cellulose gyártására; Turbinákat; Gázmotorokat; Friciók kapcsolókat és dynamó méreteket.

Varrógépek, Korékpárok. Az első magyar varrógép és kérekpárgyár részvénytársaság, Budapest, X., Tiszviselőtelep.

Miklóssy-féle acélműgyár Pést. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasuti szerszámokat. Argyezkeket kérendők.

Faipar.
 Az Apatini kosárfonók szövetkezet, mint az „Országos központi hitel-szövetkezet“ tagja, készít mindennemű kosárat, és butordarabot, mint egy- és kétfedelű női kar-kosarakat, piaci-kosarakat, kezi-bördön-kéket, virágkosarakat, virág-asztalokat, munka-kosarakat, munka-álványokat és kez-táktat a legkésőbb kivitelben; továbbá kertli-szeket, dílkéket, szilyeket, padokat, asztalokat és egész szobnerendezéseket bambuszol; gyermek, ülé- és babakocsikat, papir-kosarakat és utazóbördönöket. Nagy választék. Argyezkeket ingyen és bementve.

Építő ipar.
 Benzúr testvérek cementgyára, Magyarországn (Zemplénmegye) készíti portland- és román cementet kitűnő minőségben.

Neuschloss Károly és fia Budapest, VI. Andrássy-ut 19. Gőzfűrésztelpek: Budapest, Szepes-Remete, Gereblye, Bodoka, Gyalu, Topletz, Puhá- és komány-fából fűrészelt anyagok.

Neuschloss Ödön és Marcel. Parkgárgyár, ácsüzlet és építési vállalat, Budapest, felső-rakpart 10. Aliandó nagy készlet mindennemű egyszerű és díszes parketők és puhafapadlatokból.

Papír ipar.
 Spiegel Vilmos és társa papirgyára, Kis-Szeben. Készít minden minőségű legenszártott és merített csomagoló papirt, szines- és egyoldalt simított papirt és papirlemezt.

Kanitz C. és fia Budapest, V., Vadász-utca 28. Üzleti könyvek, másoló-könyvek, rajtműbör és iskola-üzetek.

Első magyar acéliróttal, tollszar, és indigo másolópapirgyár. Schuler József, Budapest. Gyártaleg és írda VI., Dalaok-u. 26. sz. Gyárt vegyi osztályban: Fényérzékeny negatív és pozitív másolópapirt és vízszínt. Szabadalmazott indigó és színes másolópapirt. Rajzmásolópapirt és olajlapokat. Fénymásoló-latok azonnal eszközöltelenek: egy 30 méter negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Kunossy Vilmos és fia Budapest, VI. Teréz-kört 38. Hangjegymetsző intézet, zenemű, könyv- és könyvmda, ellenőrzési és menetjegyek, vám- és helypénz bárcák tömeges gyártása.

Wodianer F. és fia, Lampel Robert-féle könyvkereskedés tanszerakk-tára. Budapest, Andrássy-ut 21. Fizikai tanszerok, chemiai eszközök, számlógépek, térképárók, iskolai táblák, torna- és játék-eszközök, természetrajzi praeparatumok, földrajzi, történelmi és más szemléltető képek és térképek, földrajzi-rajzeszközök. Hazai Ipar-sók készítményei.

Beüldöntőde.
 Első magyar betüldöntő részvénytársaság Budapest, Dessewffy-utca 32. sz. Folyton dus raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román, cseh és bolgár ékezetű könyv- és címzésokban. Közvet. kizárások, különféle ékítmények és egyéb nyomdai felszerelvényekben. Rézlenia-gyártás. Mechanikai műhely. Galvanoplasztika. Tömöntőde. Olomzár. Telefon 23—70.

Bányászat és kohászat.
 Magyar általános kőszénbánya részvénytársulat, Budapest, V., Erzsébet-tér 19. Bányák: Putnok, Sajó-Szent-Péter, Tata.

Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság Budapest, V., Erzsébet-tér 16.

Agyag és üvegipar.
 Első magyar chamotte és agyagárgyár, Deutscho Bertalan, Losono. Tüzdálló nyers agyag, quarz és homok, égetett tüzdálló, quarz-, chamotte- és dynastégák; alagcsövek.

Léderer Márton, Élesd (Biharm). Tüzdálló (chamotte) téglá, disztéglik piros és fehér, alagcsövek, gyári kemény téglák, francia hornyolt tetőcserep, kütűnő mész.

Róth Miksa üvegfestészi műterme, Budapest, VIII., Kender-utca 24.

Műszerek.
 Polgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű-és közszerésznél, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. jutányosan beszerezhető „hazai“ saját gyártmányú serkötők, hátegyenestartók, ortopedial-készülékek, műlábi, műkez stb. betegpó-lashoz szükséges eszközök és tárgyak. Képes árjegykezt ingyen és bémentve.

Testgyenyészeti műintézet. Tam- és Járógépek. Hessing-rendszerű mű-mellfűzők, műkezek-műlábi stb. haskötők elhízás és vándorvесе ellen, göröser-harisnyák, kezesség mellett készítették KELETI J. orvos-sebészti műszerek gyárában, Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Aliandó nagy raktár Irig-torekban és bídőkben. Képes árjegykezt ingyen.

Vegyszeti ipar.
 Wertheimer és Frankl Budapest. „Excelsior“ porkötő kávé és fűgékavé. Gyár: VII., Csengery-utca 13/b. Főraktár: V., Nagy-kurona-u. H.

A Müller testvérek-féle hazai gyártmányú írő- és másoló-tinták, tusok, vegytinta, pecsét-viasz, mozaikoldat stb. a legjobbak. Kapnatók minden papir- és írószerekeskedésben.

Legjobb minőségű svéd-faja gyújtó az Emke-gyújtó, minden részében magyar gyártmány.

Temesvári gyújtógyár Részvénytársulat.

Magyar gyártmány tengerentul termékekkel praeparált természetes pálmák, sirkoskoruk pálmásgépköl osszedállta, parafa és nyírfakéregből stb. külön-legességek gyártása. Fodor József, Szabadka.

Bőr ipar.
 Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest. Gyár: Ujpest. Iroda: VII., Károly-körút 3. Ló-, jun-, gépszij és kispabőr, talp-, blánk-bőr, hajtó-, varró- és kötőszjak, hadfelszerelési cikkek.

Hangszer ipar.
 Thék Endre egyedüli magyar zongoragyáros. Budapest, Üllői-ut 66. hol nagy választék áll a t. közönség részére, külön-böző bel és külföldi fa-nemekből, német, francia és angol gépezettel a a legmesszebbmenő jótállás mellett. Raktárak vidéken is.

Élelmi szerek.
 Kőbányai polgári sör-főző részvénytársaság vendéglője Buda-pest, Kőbánya. Városi iroda: VIII., Népszínház-utca 22. sz.

Lüttke L. cs. és kir. udvari szállító pezsgőbor-gyártelepe, Pécs.

Butor ipar.
 Thék Endre műbutor-asztalos Budapest, VIII., Üllői-ut 66. Saját és idegen rajzok alapján bármily izlésnek megfelelő-leg készít a világ bármely fa-neméből butor-akat a legmesszebbmenő jótállás mellett.

